

НУМІЗМАТИКА ФАЛЕРИСТИКА

INTERNATIONAL COIN TREND MAGAZINE

Нові монети України

Невідомі сторінки творення
пропам'ятної відзнаки
Української Галицької Армії

Грошова «реформа»
Олексія Михайловича 1654–1655 рр.

Котильон – відзнака-оберіг
в українських військових
формуваннях періоду
національно-визвольної боротьби
1916–1950 років

Каталог монет Білорусі 1996–2006

ISSN 1811-542X

Ж О В Т Е Н Ь — Г Р У Д Е Н Ь

4' 2006

Монети Білорусі 1996–2006

каталог

Див. стор. 34

У НОМЕРІ

**НУМІЗМАТИКА
ФАЛЕРИСТИКА**

Нові монети та банкноти України.....	2
Конкурс «Краша монета року України».....	9
Книжкова крамниця.....	10, 27, 49
Семенов В. Грошова «реформа» Олексія Михайловича 1654—1655 рр.....	11
Мельник О., Пахолко С. Невідомі сторінки творення пропам'ятної відзнаки Української Галицької Армії (комбатанський хрест УГА 1928 року).....	17
Пахолко С., Мартин О. Котильон – відзнака-оберіг в українських військових формуваннях періоду національно-визвольної боротьби 1916—1950 років.....	22
Карлов Є. Китайська грошова система. Мушлі каури.....	26
Кузьменко О. Іменне надкарбування на танга XV століття.....	30
Лазаренко В. Ювілейна медаль «40 років Збройних сил СРСР».....	31
Монети Білорусі 1996—2006 рр.....	34
Оголошення колекціонерів.....	46

IN THIS ISSUE

New coins and banknotes of Ukraine.....	2
«The Best Coin of the Year in Ukraine» Contest.....	9
Book shop.....	10, 27, 49
Semenov V. Currency reform carried out by Oleksey Mikhaylovich (1654—1655).....	11
Melnyk O., Pakholko S. Unknown pages of creation. Apropos memorable distinctions in Ukrainian Galych Army (UGA Combatant Cross, 1928).....	17
Pakholko S., Martin O. Cotillion – the protective decoration in Ukrainian military formations at the period of national-liberation struggle (1916—1950).....	22
Karlov Ye. The Chinese monetary system. The cowries.....	26
Kuzmenko O. Nominal stamping at XYth century tanga.....	30
Lazarenko V. Anniversary medal «40 Years to the USSR Armed Forces».....	31
Coins of Belorussia (1996—2006).....	34
Collectors Ads.....	46

№ 4 (40) 2006

Довідково-інформаційний журнал

жовтень – грудень

Зареєстровано

у Міністерстві України в справах преси
та інформації

Свідоцтво про реєстрацію KB 2322 від 05.11.1996 р.

Головний редактор

Максим Загреба

Заступники головного редактора:

В'ячеслав Онищук,

Раїса Яушева-Омельяничук

Редакційна колегія:

Валерій Дуров

Володимир Корнійчук

Олег Кривушенко

Пивоваров С. В., канд. істор. наук

Сергій Соколов

Дмитро Харітонов

Чеховський І. Г., канд. істор. наук

Відповідальний секретар

Антоніна Богушко

Літературні редактори:

Лариса Бородачова

Художньо-технічний редактор

Тетяна Шульга

Комп'ютерне макетування

Сергій Піонтовський

Здано до складання 15. 09. 2006

Підписано до друку 10. 11. 2006

Формат 60x90/8. Папір крейдований

Друк офсетний. Наклад 2000 пр.

Зам. 3120

Виготовлення оригінал-макету

та друк видавництва «ЛОГОС»

Адреса для кореспонденції:

Україна, 02147, Київ-147, а/с 43

E-mail: numismat@i.kiev.ua

www.numismatics.kiev.ua

Контактні телефони:

(044) 594-7669

(044) 544-9013

Редакція не завжди поділяє
погляди авторів публікацій.

За достовірність фактів, цифр,
точність імен та прізвищ
відповідають автори статей,
а за зміст рекламних матеріалів –
рекламодавці.

© Усі права захищені.
Передрук можливий лише
з дозволу редакції.

Нові монети та банкноти України

Национальный банк Украины информирует

В публикациях Национального банка Украины рассказывается о новых памятных монетах Украины. Дается краткая информация об исторических событиях, которым посвящены монеты, их описание и технические характеристики, сведения об авторах эскизов и гипсовых моделей.

National Bank of Ukraine informs

Publications of the National Bank of Ukraine give information about the new memorable coins of Ukraine. Brief information about historical events reflected by the coins, their description and technical parameters, data about the authors of sketches and Paris plaster models are given.

Die Nationalbank der Ukraine informiert

In den Veröffentlichungen der Nationalbank der Ukraine handelt es sich um neue Gedenkmünzen der Ukraine. Es werden kurze Informationen über die historischen Ereignisse, denen die Münzen gewidmet sind, ihre Beschreibung und technische Charakteristik sowie über die Autoren der Skizzen und Gipsmodelle gegeben.

15 років незалежності України

Національний банк України, продовжуючи серію “Відродження української державності”, ввів у обіг 18 серпня 2006 року ювілейні монети номіналами 20 та 5 гривень, присвячені 15-й річниці прийняття Верховною Радою України 24 серпня 1991 року Акта про незалежність України.

Монету номіналом 20 гривень виготовлено із срібла, якість – “пруф”, маса в чистоті – 62,2 г, діаметр – 50,0 мм, тираж – 7 000 штук. Гурт монети – секторальне рифлення.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено із нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, вага – 16,54 г, діаметр – 35,0 мм, тираж – 75 000 штук.

Гурт монети – рифлений.

На аверсі монет в намистовому колі зображено композицію, що втілює ідею соборності України: малий Державний Герб України в оточенні рослинного орнаменту підтримують лев та козак з мушкетом, і кругові написи: на монеті із срібла – **НАЦІОНАЛЬНИЙ/ БАНК/ УКРАЇНИ/ 20/ ГРИВЕНЬ/ 2006/**, а також позначення металу та його проби **Ag 925**, маса в чистоті – **62,2 г**, на монеті з нейзильберу – **НАЦІОНАЛЬНИЙ/ БАНК/ УКРАЇНИ/ 5/ ГРИВЕНЬ/ 2006/**.

На реверсі монет у намистовому колі на тлі карти України зображено будівлю Верховної Ради України та кругові написи: **УКРАЇНА/ 15 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ**.

Художники – Олександр Івахненко, Володимир Дем’яненко, Святослав Іваненко.

Скульптори – Володимир Дем’яненко, Святослав Іваненко.

Нові монети та банкноти України

10 років відродження грошової одиниці України – гривні

Національний банк України, продовжуючи серію “Відродження української державності”, ввів у обіг 29 серпня 2006 року ювілейні монети “10 років відродження грошової одиниці України – гривні” номіналами 100 та 5 гривень, присвячені 10-річчю грошової реформи в Україні.

Монету номіналом 100 гривень виготовлено із срібла, якість – “спеціальний анциркулейтед”, маса в чистоті – 1000,0 г, діаметр – 100,0 мм, тираж – 1501 штука. Гурт монети рифлений.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено з нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, вага – 16,54 мм, діаметр – 35,0 мм, тираж – 45 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети зображено малий Державний Герб України, під ним – зворотний бік (реверс) обігової монети “Володимир Великий”, праворуч – рік карбування монети – 2006, по колу розміщено написи: на монеті із срібла **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **СТО ГРИВЕНЬ** (унизу), а також позначення металу та його проби **Ag 999**, маса в чистоті – **1000,0 г**, на монеті з нейзильберу – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **П'ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (унизу).

На реверсі монети в центрі на тлі банкнот розміщено зображення срібної гривні XI–XIII ст. київського типу, праворуч від якої скорочений текст наказу Національного банку України від 26.08.96 № 71 ...Про грошову реформу в Україні... Унизу розміщено зображення розмінних монет України, а вгорі по колу напис **10 РОКІВ ВІДРОДЖЕННЯ ГРОШОВОЇ ОДИНИЦІ УКРАЇНИ**.

Художник і скульптор – Святослав Іваненко.

Доставка українських грошей віддрукованих в Канаді.
Останні милі по Дніпру.

Іван Франко

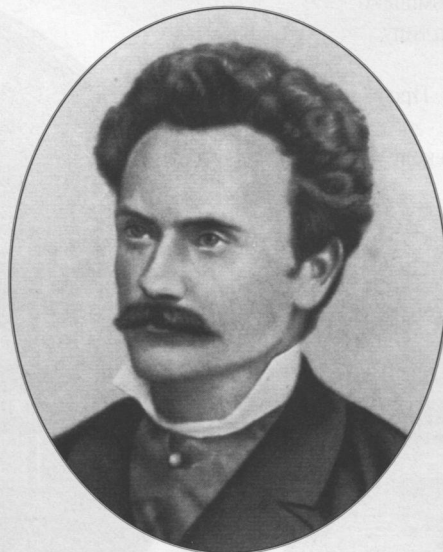
Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, ввів у обіг 23 серпня 2006 року ювілейні монети номіналами 5 та 2 гривні, присвячені 150-річчю від дня народження Івана Франка – видатного українського письменника, публіциста, громадсько-політичного діяча, доктора філософії. Його талант митця не обмежувався національними рамками, він писав українською, польською, німецькою мовами. Поезія, проза, драматургія, наукові праці, журналістика – всюди Іван Франко сягав вершин. Його внесок у розвиток української публіцистики, літературознавства і театрознавства, фольклористики і етнографії неоціненний.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено із срібла, якість – “пруф”, маса в чистоті – 15,55 г, діаметр – 33,0 мм, тираж – 5 000 штук. Гурт монети рифлений.

Монету номіналом 2 гривні виготовлено з нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, вага – 12,0 мм, діаметр – 33,0 мм, тираж – 45 000 штук. Гурт монети рифлений.

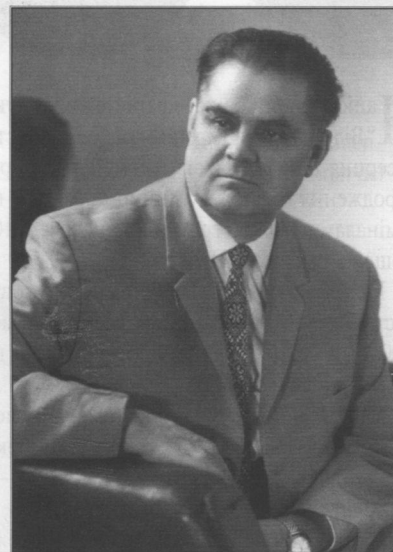
На аверсі монети угорі (ліворуч) зображено малий Державний Герб України, у центрі – каменяра, що розколює скелю, під ним – рік карбування монети – 2006, по колу розміщено написи: на монеті із срібла **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **П'ЯТЬ ГРИВЕНЬ** (унизу), а також позначення металу та його проби **Ag 925**, маса в чистоті – 15,55 г, на монеті з нейзильберу **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **ДВІ ГРИВНІ** (унизу). На реверсі монети зображено портрет Івана Франка, ліворуч і праворуч від якого уламки кам'яної скелі, та розміщено написи: **ІВАН ФРАНКО** (ліворуч) і роки життя – **1856/1916** (праворуч).

Художник і скульптор – Роман Чайковський.

Видання 1911 р., м. Київ. Видання 1897 р., м. Львів.

Дмитро Луценко

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, ввів у обіг 8 вересня 2006 року ювілейні монети номіналами 5 та 2 гривні, присвячені 85-річчю від дня народження Дмитра Омеляновича Луценка (1921–1989), який народився в с. Березова Рудка Полтавської області. Дмитро Луценко – автор текстів багатьох відомих пісень: “Києве мій”, “Сивина”, “Фронтовики”, “Мамина вишня”, “Осіннє золото” тощо.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено зі срібла, якість – “пруф”, маса в чистоті – 15,55 г, діаметр – 33,0 мм, тираж – 3 000 штук. Гурт монети – рифлений.

Монету номіналом 2 гривні виготовлено з нейзильберу, якість –

Сергій Остапенко

“спеціальний анциркулейтед”, вага – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 30 000 штук. Гурт монети – рифлений.

На аверсі монет зображено суцвіття каштана на тлі панорами Києва (праворуч) і розміщено: малий Державний Герб України (угорі), під яким напис – **УКРАЇНА**, ліворуч півколом на дзеркальному тлі – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК**; рік карбування монети **2006**, номінал: на монеті зі срібла – **5 ГРИВЕНЬ**, позначення металу та його проби – **Ag 925, маса в чистоті – 15,55**; на монеті з нейзильберу – **2 ГРИВНІ**.

На реверсі монет зображено портрет Д. Луценка, праворуч від якого – два суцвіття каштана та розміщено стилізовані написи: **БЕРЕЗОВА/ РУДКА 1921/ КИЇВ 1989**, по колу монети – **ЯК ТЕБЕ НЕ ЛЮБИТИ, КИЄВЕ МІЙ!** (угорі), **ДМИТРО ЛУЦЕНКО** (унизу).

Художник і скульптор Роман Чайковський.

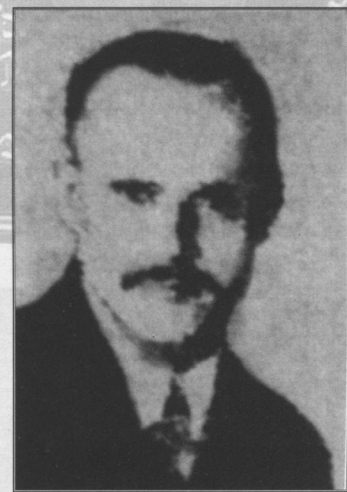
“Києве мій”.
За роялем Ігор Шамо.
Травень 1963 р.

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, ввів у обіг 30 жовтня 2006 року ювілейну монету номіналом 2 гривні, присвячену 125-річчю від дня народження Сергія Степановича Остапенка – українського державного діяча, економіста, професора. Сергій Остапенко був консультантом з економічних питань делегації УНР у Брест-Литовську на переговорах з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною, міністром торгу і промисловості (26.12.1918 – 11.02.1919), Головою Ради Народних Міністрів УНР (13.02. – 09.04.1919).

Монету виготовлено з нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, маса – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 30 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети в центрі зображено малий Державний Герб України, під ним – рік карбування монети – **2006**, по колу розміщено написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **ДВІ ГРИВНІ** (унизу).

На реверсі монети зображено портрет Остапенка на тлі стилізованого орнаменту та розміщено написи: **СЕРГІЙ ОСТАПЕНКО** (ліворуч), **ЛЮТИЙ – /КВІТЕНЬ/1919** і **ГОЛОВА РАДИ НАРОДНИХ МІНІСТРІВ УНР** (унизу півколом).

Художники – Володимир Дем’яненко (аверс), Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук (реверс).

Скульптор – Володимир Дем’яненко.

Михайло Грушевський

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, ввів у обіг 27 вересня 2006 року ювілейні монети номіналами 5 та 2 гривні, присвячені 140-річчю від дня народження Михайла Сергійовича Грушевського (1866–1934) – провідного діяча національно-культурного і державного відродження України, літературознавця, письменника, соціолога, публіциста, автора ґрунтовного дослідження з історії України.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено зі срібла, якість – “пруф”, маса в чистоті – 15,55 г, діаметр – 33,0 мм, тираж – 5 000 штук. Гурт монети – рифлений.

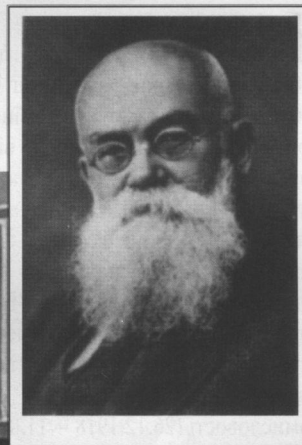
Монету номіналом 2 гривні виготовлено з нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, вага – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 45 000 штук. Гурт монети – рифлений.

На аверсі монет розміщено: угорі – малий Державний Герб України, під яким напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК/ УКРАЇНИ**, по діагоналі зображено фрагменти стилізованого орнаменту, ліворуч – номінал: на монеті зі срібла – **5 ГРИВЕНЬ/ 2006**, позначення металу та його проби – **Ag 925**, маса в чистоті – **15,55**; на монеті з нейзильберу – **2 ГРИВНІ/ 2006**.

На реверсі монет зображено портрет М. С. Грушевського, ліворуч від якого вертикально розміщено напис: **МИХАЙЛО/ ГРУШЕВСЬКИЙ**, унизу роки життя: **1866/ 1934**.

Художники – Володимир Таран, Сергій Харук, Олександр Харук.

Скульптор – Володимир Атаманчук.

10 років Рахунковій палаті

Національний банк України ввів у обіг 14 вересня 2006 року ювілейну монету номіналом 10 гривень, яка присвячується 10-й річниці заснування Рахункової палати.

Монету виготовлено зі срібла 925 проби, якість – “пруф”, маса в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,61 мм, тираж – 5000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети в оточенні стилізованого рослинного орнаменту розміщено малий Державний Герб України, рік карбування монети 2006, номінал монети – **10/ ГРИВЕНЬ** (унизу), а також позначення металу, його проби – **Ag 925**, маси в чистоті – **31,1**, угорі півколом напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**.

На реверсі монети зображено будинок Рахункової палати, під яким на тлі давньоруської гривні напис – **10/ РОКІВ**, угорі півколом напис – **РАХУНКОВА ПАЛАТА**, унизу – стилізований рослинний орнамент.

Художник і скульптор – Володимир Дем'яненко.

Харківський національний економічний університет

Національний банк України ввів у обіг 8 листопада 2006 р. пам'ятну монету номіналом 2 гривні, присвячену Харківському національному економічному університету, який було засновано в 1930 році.

Монету виготовлено з нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, маса – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 30 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монети в центрі зображено малий Державний Герб України, під ним – рік карбування монети – 2006, по колу розміщено написи: **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ** (угорі), **ДВІ ГРИВНІ** (унизу).

На реверсі монети зображено будівлю університету, над якою розміщено його логотип (праворуч) і написи: **ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ** (ліворуч), **РІК ЗАСНУВАННЯ/ 1930** (унизу).

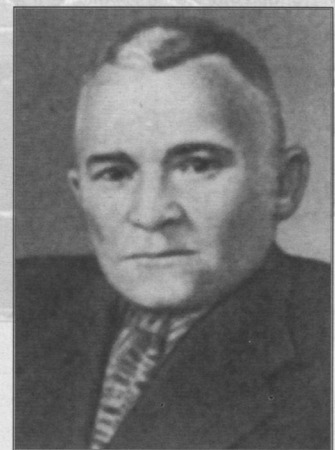
Художник і скульптор Святослав Іваненко.

Михайло Лисенко

Національний банк України, продовжуючи серію “Видатні особистості України”, ввів у обіг 16 жовтня 2006 року ювілейну монету номіналом 2 гривні, присвячену українському скульптору, народному художнику СРСР, академіку Михайлу Григоровичу Лисенку (1906–1972), роботи якого прикрашають багато міст України.

Монету виготовлено з нейзильберу, якість “спеціальний анциркулейтед”, маса – 12,8 г, діаметр – 31,0 мм, тираж – 30 000 штук. Гурт монети рифлений.

М. Г. Лисенко

Актор І. А. Мар'яненко.
Робота М. Г. Лисенко.

На аверсі монети угорі розміщено малий Державний Герб України, під яким напис – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК/ УКРАЇНИ**, зображено інструменти скульптора, живописця, графіка на тлі стилізованої палітри. Унизу зазначені написи: **ДВІ ГРИВНІ/ 2006**.

На реверсі монети зображено портрет Михайла Лисенка, на тлі якого унизу в два рядки роки життя – **1906–1972**; угорі півколом напис – **МИХАЙЛО ЛИСЕНКО**.

Художник – Микола Кочубей.

Скульптор – Володимир Атаманчук.

Кирилівська церква

Національний банк України, продовжуючи серію “Пам’ятники архітектури України”, ввів у обіг 8 листопада 2006 р. пам’ятні монети номіналами 10 та 5 гривень, присвячені відомій архітектурно-історичній пам’ятці XII століття – Кирилівській церкві в м. Києві, у якій у 1194 р. було поховано київського князя Святослава Всеволодовича – героя давньоруської поеми “Слово о полку Ігоревім”.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено із срібла, якість – “пруф”, маса в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,61 мм, тираж – до 8 000 штук. Гурт монети рифлений.

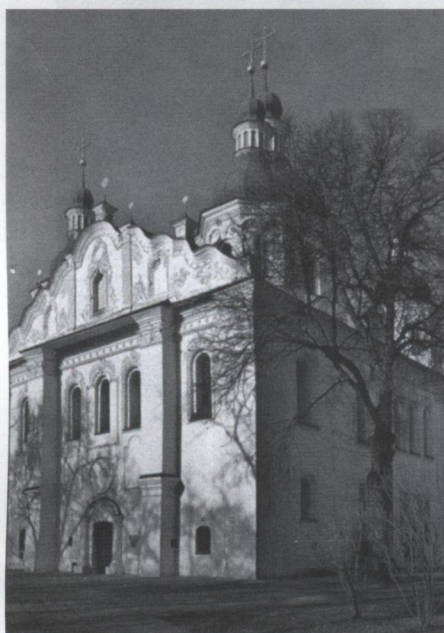
Монету номіналом 5 гривень виготовлено з нейзильберу, якість – “спеціальний анциркулейтед”, діаметр – 35,0 мм, тираж – 45 000 штук. Гурт монети рифлений.

На аверсі монет зображено композицію М. Врубеля “Ангели з лабарями” з розписів Кирилівської церкви, угорі півколом розміщено напис **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, під ним рік карбування монети – 2006, малий Державний Герб України, унизу номінал: на монеті зі срібла – **10/ ГРИВЕНЬ**, а також позначення металу, його проби **Ag 925**, маса в чистоті – **31,1 г**; на монеті з нейзильберу – **5/ГРИВЕНЬ**.

На реверсі монет зображено Кирилівську церкву та розміщено написи: **КИРИЛІВСЬКА ЦЕРКВА XII СТ.** (угорі півколом), **КИЇВ** (унизу).

Художник – Микола Кочубей.

Скульптор – Володимир Атаманчук.

Макет-реконструкція первинного вигляду Кирилівської церкви.

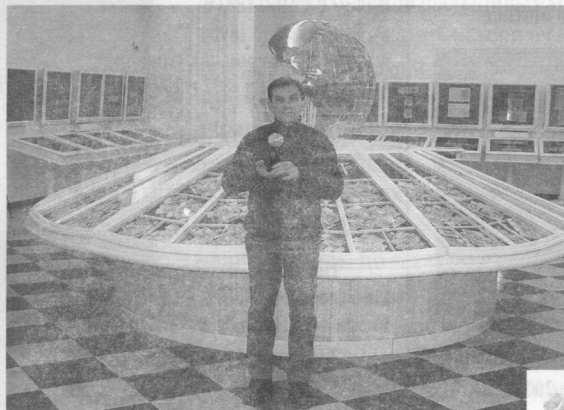

Всі монети та медалі відкарбовано на Монетному дворі Національного банку України.
За Розпорядженням НБУ від 08.06.2000 р. на пам’ятних монетах України розміщується логотип Монетного двору України.
Пам’ятні монети України є дійсними платіжними засобами України і обов’язкові до приймання без будь-яких обмежень за їх номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.
Пам’ятні монети із дорогоцінних металів реалізуються в Україні і за кордоном за колекційною ціною.

Конкурс «Краща монета року України»

Національний банк України, починаючи з 2006 року, з метою пропагування державних ідей та цілей, підвищення професійного рівня учасників творчого та виробничого процесів, виявлення найбільш цікавої для населення тематики монет, започаткував проведення конкурсу «Краща монета року України».

(срібло, нейзильбер) серії «Пам'ятки архітектури України»,

«Покрова» (срібло, нейзильбер) серії «Обрядові свята України».

Авторами цих монет є Микола Савич Кочубей – член Національної Спілки художників України, голова секції

нумізматів України та дистрибутору Національного банку України з продажу монет.

За результатами таємного голосування кращою монетою України, серед монет, випущених в обіг Національним банком України в 2005 році визначено монету «Сорочинський ярмарок».

Автору монети, Миколі Савичу Кочубею, вручено почесну нагороду, що засвідчує перемогу в конкурсі.

Конкурс проводиться у два етапи.

Перший етап конкурсу «Краща монета року України» проведено з 25 квітня по 1 червня 2006 року.

Опитування провадилося більше ніж серед 1500 осіб. Відповіді респондентів отримувалися поштою (6,5%), електронною поштою (3,4%), у спеціальні скриньки в територіальних управліннях Національного банку України та комерційних банках (80,7%), шляхом on-line опитування (6,5%), Асоціацією нумізматів (2,9%).

Конкурс передбачав оцінку усіх пам'ятних та ювілейних монет України, які офіційно введені в обіг Національним банком України з 1 січня до 31 грудня 2005 року.

Найбільшу кількість голосів отримали монети:

«Сорочинський ярмарок» (срібло, нейзильбер),

«Свято-Успенська Святогірська лавра»

графічного мистецтва Київської організації НСХУ, викладач Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.

За результатами опитування ці монети отримали загалом більше 60% голосів.

На другому етапі конкурсу комісія визначає шляхом таємного голосування переможця серед монет, що здобули найбільшу кількість голосів у першому етапі конкурсу.

До складу комісії входять фахівці Національного банку України, члени Експертної ради з питань дизайну пам'ятних монет України (до складу якої входять заслужені художники, скульптори, історики), уповноважені представники Асоціації

Список монет, що представлені на II етап конкурсу "Краща монета року України"

«Сорочинський ярмарок»
(срібло, номінал 20 грн.; нейзильбер – 5 грн.).
Автор ескізу М.С. Кочубей

«Свято-Успенська Святогірська лавра»
(срібло, номінал 10 грн.; нейзильбер – 5 грн.).
Автор ескізу М.С. Кочубей

«Покрова»
(срібло, номінал 10 грн.; нейзильбер – 5 грн.).
Автор ескізу М.С. Кочубей

Усі зазначені компакт-диски можна отримати поштою, надіславши поштовий переказ на адресу редакції журналу: Максим Загребя, а/с 43, Київ, 02147, Україна. Не забудьте у графі поштового переказу «Для письмового повідомлення» зазначити зворотню адресу, та назву компакт-диску.
Пропозиція дійсна до 15 лютого 2007 р.

РУССКИЕ МЕДАЛИ

Компакт-диск,
«Купола», Киев, 2002 г.

В сборник вошли работы по русским памятным и наградным медалям XVIII–XX вв.

Ю. Б. Иверсен

- Медали, относящиеся к истории царевича Алексея Петровича и кронпринцессы Шарлотты. СПб., 1870 г.
- Медали, пожалованные императрицею Екатериной II некоторым лицам Войска Донского. СПб., 1870 г.
- Медали на деяния императора Петра Великого в воспоминание двусотлетия со дня рождения преобразователя России. СПб., 1872 г.
- Словарь медальеров и других лиц, имена которых встречаются на русских медалях. СПб., 1874 г.
- Неизданные и редкие медали. СПб., 1874 г.
- Медали в память графа Алексея Петровича Бестужева-Рюмина. СПб., 1875 г.
- Медали в память членов княжеского рода Голицыных. СПб., 1878 г.
- Медали в память рода Демидовых. СПб., 1879 г.
- Медали в честь русских государственных деятелей и частных лиц. Тт. I–III. СПб. 1880, 1885, 1896 г.
- Старинные медали на события Северной войны. Труды Московского нумизматического общества, т. II. 1901 г.

Впервые комментарии А. А. Стаховича на работу Иверсена «Медали на деяния Петра Великого...».

В. П. Смирнов

- Описание русских медалей. СПб., 1909 г.

С. П. Соколов

- Сводный каталог русских медалей. Киев, 2000 г.

Каталог медалям,

Приготовленным на СПб Монетном Дворе. СПб., 1868 г.

А также работы

А. Карзинкина, П. Клебека, А. Луппола, С. Эринста, Ф. Дмитриева-Мамонтова, аукцион CYRISTIE, Manson&Woods, 1950.

Цена с пересылкой по почте:

По Украине – 65,- грн.
Россия и СНГ – 520,- руб.

ИСЛАМСКАЯ НУМИЗМАТИКА, работы по русской, европейской и античной нумизматике

Компакт-диск,
«Купола», Киев, 2002 г.

В. Тизенгаузен

- Монеты Восточного халифата. СПб., 1873 г.
- Не приуроченный дирхем. 1900 г.
- Новое собрание восточных монет А. В. Комарова. СПб., 1888 г.

В. Трутовский

- Несколько слов по поводу медного Самаркандского дирхема, описанного В. В. Бартольдом.

О. Ретовский

- Die Muenzen der Girei.
- Volume I
- Volume II. Petersburg, 1904.

А. Марков

- Инвентарный каталог мусульманских монет Императорского Эрмитажа. СПб., 1896 г.
- Восточные монеты музея Императорского общества истории и древностей в Одессе. Одесса, 1876 г.

Работы по русской нумизматике

А. Орешников

- Денежные знаки домонгольской Руси. Москва, 1936 г.
- Описание серебряным монетным слиткам из собрания Императорского Российского Исторического Музея.
- Материалы по русской нумизматике до царского периода.
- Бежецкие монеты.
- Русские монеты до 1547 года. Москва, 1896 г.

Х. Гиль

Таблицы русских монет двух последних столетий.

- Том I. СПб., 1883 г.
- Том II. СПб., 1898 г.
- Описание монет, поступивших в мое собрание в 1892 и 1893 г.

В. Петров

- Описание монет: греческих, римских, европейских, боспорских и г. Херсона. Москва.

Цена с пересылкой по почте:

По Украине – 65,- грн.
Россия и СНГ – 520,- руб.

КОРПУС РУССКИХ МОНЕТ ВЕЛИКОГО КНЯЗЯ ГЕОРГИЯ МИХАЙЛОВИЧА

2 компакт-диска,
«Купола», Киев, 2002 г.

Колоссальный, классический труд, не имеющий себе равного не только в русской, но и во всей иностранной литературе по нумизматике. Особую важность имеет масса документов по истории монетного дела, до сих пор остававшихся неизвестными. Каждый том содержит общую, высоконаучную характеристику периода, документы по истории, описание монет, замечательно точное, краткое и ясное;

и указатели: личный, географический и предметный. С внешней стороны издание отличается поразительной роскошью: отличнейший шрифт и чудные фотогальотипные изображения монет, исполненные Экспедицией заготовления государственных бумаг не дают возможности даже мечтать о чем либо лучшем.

Таблицы монет императора Петра I с 56 по 105 сохранились лишь в нескольких экземплярах и публикуются впервые.

С. Г. Громачевский

Библиографический указатель литературы по русской нумизматике. Житомир, 1904 г.

Цена с пересылкой по почте:

По Украине – 105,- грн.
Россия и СНГ – 840,- руб.

КЛАССИКА РУССКОЙ НУМИЗМАТИКИ

Компакт-диск,
«Купола», Киев, 2002 г.

Э. Гуттен-Чапский

Catalogue de la Collection des Medailles et Monnaies Polonaises.

- Volume I, Paris, 1871.
- Volume II, Paris, 1872.
- Volume III, Cracovie, 1880.
- Volume IV, Cracovie, 1891.
- Volume V, Cracovie, 1916.

Я. Рейхель

- Muenzsammlung. St. Petersburg, 1842.

П. Зубов

- Материалы по русской нумизматике. Москва, 1897 г.

Цена с пересылкой по почте:

По Украине – 65,- грн.
Россия и СНГ – 520,- руб.

Денежная «реформа» Алексея Михайловича 1654–1655 гг.

■ Виктор Семенов (С.-Петербург)

**Алексей Михайлович
со старинной гравюры.**

Период второй половины XVII – первой половины XVIII веков в отечественной нумизматике и истории России, несмотря на изобилие имеющихся исторических документов, является самым «темным» и неизученным. В нумизматике случилось именно то, от чего предостерегал министр финансов России Ф. П. Вронченко 9 мая 1847 г. в записке императору Николаю I Павловичу (1825–1855), что изготовление новоделов на Монетном дворе для частных нумизматических кабинетов впоследствии времени может ввести нумизматов в большое недоумение относительно действительного вида, веса и пробы монет. Как свидетельствовала администрация Монетного двора, к середине XIX в., не оставалось ни одного подлинного монетного штемпеля ни от реформы Алексея Михайловича, ни от реформы Петра Алексеевича, ни от последующих царствований до 1796 г.

И именно этими штемпелями на основании исторических документов в XVIII–XIX вв. осуществлялось изготовление фальсифицированных исторических ценностей под видом новоделов. Под заказ осуществлялось не только изготовление фальшивых монет, но и фабрикация самих исторических документов, в результате «подлинность» нумизматических фальсификатов для убедительности подтверждалась другими, такими же сфабрикованными историческими документами. Под влиянием нумизматических «авторитетов», по заказу которых фабриковались новоделы, а так же в силу сложившихся в исторической и нумизматической литературе стереотипов, каталожные издания заполнили массы нумизматических новоделов и фальсификатов.

На основании сохранившихся исторических документов, денежных находок из кладов и весовых норм монетно-денежной системы имеется возможность восстановить истинный облик, вес и пробы монет, находившихся в денежном обращении Российского государства в 1650-е годы. Начнем с того, что в старые времена термин «медная монета» использовался совершенно в ином смысловом значении, чем мы придаем сейчас. При серебряном монометаллизме термин «медная монета» применялся к билонной монете (фр. *billon* – низкопробное серебро) – сплаву серебра и меди. Об использовании билона при чеканке низкопробных монет известно с древнейших времен, еще в древнем Риме денарии стали билонной монетой, когда в лигатурном сплаве стала преобладать медь, и металл этих монет стал называться белой медью. В средние века так же по цвету сплава металла

различали белые монеты – *argentum album* и черные монеты – *argentum nigrum*. В русском денежном обращении в XV – начале XVI века в качестве мелкой разменной монеты на внутренних региональных рынках использовались чисто медные монеты – пуло, которые за пределами регионов чеканки распространения практически не имели.

1650-е годы в Европе ознаменовались новым финансовым кризисом. Так денежным реформам, проводимым правительством Речи Посполитой в правление Яна Казимира (1649–1668), присуще снижение качества чеканенных монет. В 1655 г. шведская армия, оккупировав значительную часть Речи Посполитой и овладев Краковом, захватила оборудование монетного двора, на котором до 1658 г. чеканила низкопробную монету подлинными польскими штемпелями.

В Русском государстве происходит спад притока высокопробного иностранного серебра, необходимого для покрытия расходов на войну с Польшей, начатую в 1653 г. С территории Смоленской, Черниговской земли и Левобережной Украины, присоединенной в 1654 г., в денежное обращение Руси поступают многочисленные низкопробные западноевропейские биллонные монеты. На присоединенных территориях в денежном обращении использовались монеты польско-литовского государства, и две самостоятельные денежно-весовые системы: польская – злотовая денежная система в 30 грошей, и литовская – коповая денежная система в 60 грошей. При этом в Литве денежные расчеты велись не только на копы по 60-грошевой системе, но и на рубли по 100 грошей, и только к середине XVII в. постепенно денежные расчеты перешли на польские

счетные единицы – золотые. Смешанное денежное обращение сохранялось и на присоединенных к Русскому государству территориях, в том числе и в пограничных областях Белоруссии, находившихся под власть Польши.

В нумизматической литературе о денежной реформе 1654–1655 гг. приводится масса аргументов со ссылкой на различные письменные исторические источники, как о начале реформы, так и о чеканке в 1654 г. серебряных рублей и медных полтинников Алексея Михайловича. Как показывает анализ

таких аргументов, нельзя слепо доверяться сведениям и историческим документам о денежной реформе. Вот Грамота от 8 апреля 1657 г. воеводе Илимского острога, в которой сообщается что в лето 7162* «сделаны серебряные ефимки рублевые, да ефимки с признаками и четвертины – полуполтинники, и медные полтинники, и алтынники и грошевики, медные копейки и деньги. На рублевиках подпись – наше имя, а в письме человек на коне, а на другой стороне орел двоеглавый в клейме, над головою подпись – лета 7162, а в подножии подпись – рубль. Да серебряные же ефимки, на них начеканено копеечным чеканом да цифирными словами, цена им против нашего указа по 20-ти по 1 алтыну по 2 деньгу ефимок; серебряные же четвертины полуполтинные, на них человек на коне, по сторонам подпись – полтины, а на другой стороне подпись – наше имя. На медных полтинниках подпись – наше имя, а в письме человек на коне, а на другой стороне орел двоеглавый в клейме, на верху подпись – лета 7162, а в подножии подпись – полтинник; на медных алтынниках и грошевиках – человек на коне да подпись – алтынник; да на грошевиках же под конем подпись – четыре деньга, а на другой стороне – наше имя; на медных копейках и деньгах признака та же, что и на серебряных копейках и деньгах» [1].

Но если бы заказчики объяснили фальсификатору, что «ефимки с признаками», как и медные копейки, чеканились с 1655 года, то в Полном собрании законов Российской империи не появилась бы подобная Грамота. Да и не царское дело, ..., чтобы после окончания проведенной реформы рассылать по острогам описание монет.

«Новые данные» о чеканке в Москве летом 1654 г., приводимые И. В. Ширяковым [2], со ссылкой на

переписку царицы Марьи Ильиничны с князем М. П. Пронским, так же не внесли полной ясности в чеканку и весовые нормы монет 1654 г. К тому же, как отмечает сам автор, «в отличие от других, начерно написанных документов дела, отписка М. П. Пронского сохранилась в списке, выполненном четким, исключающим разночтения подчерком» [2]. Во-первых, такой набор документов (РГАДА, ф. 396) в архиве Оружейной палаты не мог бы остаться незамеченным среди историков и нумизматов XVIII–XIX вв. Во-вторых, непроизвольно напрашиваются вопросы, куда делись оригиналы царских Грамот, и почему в Оружейной палате хранились черновики, а не поступившие к ним оригиналы? В-третьих, Алексей Михайлович, находившийся под Смоленском и остро нуждающийся в средствах ведения войны, вел бы самостоятельную переписку с М. П. Пронским, а не стал бы затягивать процесс поставки казны и боеприпасов через царицу и царевича. Тем не менее, даже несмотря на отсутствие самих первоисточников, несущих историческую достоверность документов, если предположить, что черновики сохранили достоверность первоисточников, они уже представляют интерес только потому, что раскрывают сведения о начальном периоде чеканки летом 1654 г. и номиналах монет.

В нумизматической литературе, со ссылкой на различные исторические документы и Указы Алексея Михайловича, указываются разные версии хронологии проведения денежной реформы, в одних источниках реформа началась в начале 1654 г., в других – 8 мая 1654 г., в третьих – 7 июня 1654 г. На основании данных метрологии монет Алексея Михайловича, особенно монет

* 7162 г. от сотворения мира – 1657 г. от рождения Христова.

нового типа с легендой «ЦАРЬ И ВЕЛИКИЙ КНЯЗЬ АЛЕКСЕЙ МИХАЙЛОВИЧ ВСЕЯ ВЕЛИКИЯ И МАЛЫЯ РОССИИ САМОДЕРЖЕЦ», есть все основания считать, что летом 1654 г. был осуществлен переход на чеканку серебряных монет Алексея Михайловича с пониженной весовой нормой 0,409 г.

Особый интерес представляет опубликованная А. С. Мельниковой Грамота от 12 июня 1654 г., в которой Алексей Михайлович указал «для своей государевой службы из меди делать ефимки, полтинники, и полуполтинники, и гривенники, алтынники». По Указу предусматривалась чеканка из фунта ефимков на 10 рублей (40,932 г), 20 полтинников (20,466 г), 40 полуполтинников (10,233 г), 100 гривенников (4,093 г), либо 333 алтынника с третью (1,228 г) из фунта [3]. Действующий Указ, упомянутый в Грамоте от 12 июня 1654 года, на праве юрисдикции отменял все ранее изданные Указы, даже если бы таковые действительно издавались. Следовательно, Указом весовая норма рубля с 45,48 г понижалась до 40,932 г, соответствующей чеканке монет из 200-денежного счетного рубля.

Из переписки царицы Марьи Ильиничны и князя М. П. Пронского известно, что в августе 1654 г. в Москве на государевом Денежном дворе чеканилась денежная казна — деньги золотые, серебряные золоченые и денежная казна, то есть простые серебряные денги, для выдачи государева жалования ратным людям. На государевом «Аглинском дворе» чеканилась яфимочная казна — яфимки рублевые, четвертки яфимочные серебряные и медные полтинники и алтынники.

В отношении серебряных золоченых денег М. П. Пронский поясняет, что «зделать было некоторыми мерами немочно». О чеканке медных алтынников М. П. Пронский не упоминает, и сведений не имеется. Весовые нормы монет, чеканенных на Денежном и Английском дворе, должны были соответствовать нормам, установленным последним Указом, упоминаемым в Грамоте от 12 июня 1654 г. Иных сведений, как и самих «медных» монет — ефимков, полтинников, полуполтинников или гривенников с соответствующими весовыми нормами, о данной реформе не сохранилось. Чеканка «медных» монет, возможно, не состоялась из-за моровой язвы, разразившейся в Москве летом 1654 года. К тому же, как видно из Грамот Марьи Ильиничны и Списка М. П. Пронского, ни на одном московском денежном дворе в 1654 г./ чеканка медных копеек и мифических рублей Алексея Михайловича не осуществлялась.

«Яфимочная казна», состоящая из ефимков, полтинников, полуполтинников, гривенников и алтынников, в виде конкретных денежных единиц, упоминаемых в Грамотах 1654—1655 гг., предназначалась для денежного обращения на территории военных действий и присоединенных землях. Денежные единицы, чеканившиеся на Английском денежном дворе, не имеют ничего общего с мифическими рублевиками и медными полтинниками Алексея Михайловича, сфабрикованными по заказу в XVIII—XIX вв. Ни для кого не является секретом, что все находящиеся в коллекциях рубли и полтинники 1654 г. — это, так

называемые, новоделы, изготовленные в XVIII—XIX вв. В силу сложившихся в нумизматике стереотипов, мы даже никогда не задумывались, что под видом новоделов, скрываются самые настоящие фальсификаты. Нас убедили, что ефимок, или рублевый ефимок, упоминаемый в Грамотах — это и есть рубль Алексея Михайловича, даже не смотря на двойную разницу в весовых нормах ефимка и рубля. На новодельном фальсификате конкретно указан его номинал — «РУБЛЬ», который не фигурирует ни в одной из Грамот 1654—1655 гг. Даже в Грамоте к воеводе Илимского острога, «шедевре» фальсификации XVIII—XIX вв, сообщается об изготовлении не рублей, а

Польские монеты второй половины XVI – первой половины XVII вв.:
 а – орт, 1626 г., Гданск; б – шостак, 1623 г., Краков; в – трояк, 1588 г., Рига; г – трояк, 1590 г., Познань; д – грош, 1613 г., Краков; е – шеляг, 1596 г., Мальборн; ж – двойной денарий, 1611 г., Вильнюс; з – денарий, 1621 г., Краков.

серебряных ефимков рублевых. Возникает вопрос, если не существовало мифических рублевиков и медных полтинников Алексея Михайловича, как и «медных» монет других номиналов, соответствующих чеканке из 200-денежного счетного рубля, то какие же денежные единицы упоминаются в огромном количестве Грамот, в том числе относящихся к августу 1654 года?

Чтобы понять, почему на московских денежных дворах в августе 1654 г. проводилась раздельная чеканка денежной и ефимочной казны, необходимо проанализировать имеющиеся сведения и понять для каких целей использовалась денежная и ефимочная казна. Если на Денежном дворе чеканилась денежная казна для выдачи государева жалования ратным людям, то предназначение ефимочной казны, чеканенной на государевом «Английском дворе», в грамотах и Указах не указано.

30 июля 1654 г. государыня, Марья Ильинична, дает указание М. П. Пронскому о необходимости задержания отправления из Москвы казны, заготовленной до морового поветрия (фактически казны, заготовленной до начала реформы), а так же о завершении чеканки на Денежном и Английском дворах «денег и яфимков». Заготовленную казну приказывалось переместить в Новоспасский монастырь, куда будут направлять и «денги, которые учнут свозить к Москве из городов». Следовательно, деньги, собранные в русских городах для денежной казны, не предполагалось использовать в денежном обращении на территории ведения военных действий и землях присоединенных к Русскому государству. Для отправки к государю под Смоленск предназначалась денежная и ефимочная казна с пореформенными монетами, отчеканенными на Денежном и Английском дворах.

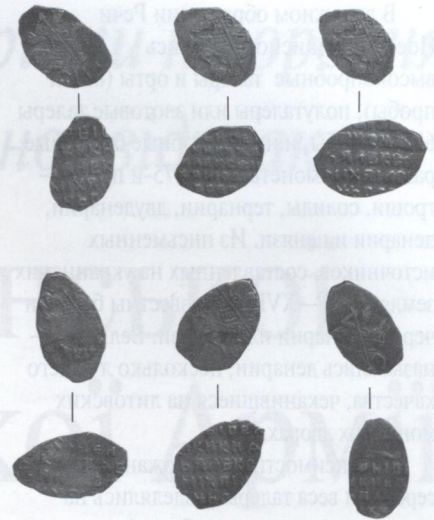
Денежная реформа, предпринятая Алексеем Михайловичем, была направлена на упразднение смешанного денежного обращения на присоединенных территориях, и не затрагивала внутренних территорий Русского государства. О чем свидетельствует Грамота от 1 марта 1655 г., что по Указу «в таможня на Москве и в городах за пошлины рублевых ефимков серебряных и четверток полуполтинных серебряных же и медных полтинников и полуполтинников и гривенников и алтынников не емлют и торговые люди име не торгуют». По царскому Указу рублевые ефимки и четвертки полуполтинные серебряные, а так же «медные» (билонные) полтинники, полуполтинники, гривенники и алтынники были запрещены для ввоза через таможи на внутреннюю территорию государства и использования в денежном обращении в Москве и русских городах.

Из текста Грамоты «а учнут давать за деньги ефимки и полефимки, и четвертины ефимочные серебряные, они б, торговые люди и всяких чинов люди ефимки и полефимки и четвертины ефимочные вместо денег за всякие продажные товары имели» следует, что в августе 1654 г. в денежное обращение Малой и Белой Руси в качестве денег поступили ефимки, полефимки и четвертины ефимочные серебряные. Как показывают находки из кладов того времени ефимки, полефимки и четвертины ефимочные серебряные, это вполне конкретные денежные единицы – западноевропейские талеры и их четвертинки, изготовленные в 1654–1655 гг. на московском государевом Английском денежном дворе. Алексей Михайлович, как и большинство европейских монархов в периоды военного времени, практиковал чеканку чужой валюты – обыкновенных западноевропейских высокопробных и низкопробных талеров, а не мифических рублей и медных полтинников. В денежное обращение на освобожденных и присоединенных к Русскому государству территориях вместо имперских и коронных талеров вводятся ефимки, вместо золотых и левковых талеров – полефимки, вместо ортов – четвертины ефимочные, то есть

1/2 части легких талеров, а так же 1/4 части ефимков. Четвертины талеров в 1654—1655 гг. на Английском денежном дворе в Москве надчеканивались двухсторонним денежным штемпелем. В 1654 г. высокопробные и низкопробные талеры не клеймились, а с 1655 г. стали клеймить двумя штемпелями: денежным штемпелем и прямоугольным с датой 1655. Очевидно, ефимки Алексея Михайловича были менее качественными, чем западноевропейские талеры и левендалеры, и так как их неохотно принимали торговые люди на присоединенных территориях, то потребовались Грамоты, что бы «торговые люди и всяких чинов люди ефимки и полефимки и четвертины ефимочные вместо денег за всякие продажные товары имели». Именно по этой причине 30 июля 1654 г. поступило указание о необходимости задержки отправления из Москвы денежной казны, состоящей из высокопробных русских серебряных монет, и отправке под Смоленск ефимочной казны. Ефимочная казна, состоящая из ефимков, либо «ефимков с признаком», под видом высокопробных талеров, а так же четвертин ефимочных, «тихим обычаем» из Кремля отправлялись к Алексею Михайловичу, где поступала в местное денежное обращение. «Ефимки с признаком» и надчеканенные четверти талеров принимали статус русских денег и получали цену, соответствующую их номиналу. При этом за весовую норму монет принимался не номинальный вес талера, а содержание в нем чистого серебра. Так польские золотые и коронные талеры содержали соответственно по 12,15 г и 24,3 г чистого серебра, поэтому золотой талер по отношению к коронному талеру являлся полуталером, или полтинником. Используемые в денежном обращении клейменные золотые и левковые (северонидерландские левендалеры) талеры, за низкое содержание серебра, в письменных источниках именовались как «медные» полтинники. Предназначение талеров, «ефимков с признаками» и их частей для использования в денежном обороте на освобожденных и присоединенных территориях подтверждается ареалом их находок, почти все известные «ефимки с признаком» происходят из кладов

Украины и Белоруссии, где они выполняли функцию региональной монеты. С 1655 г. клеймились не только полноценные талеры, но и новейшие нидерландские патагоны и левендалеры, значительно уступающие талерам по содержанию серебра, и чтобы не допустить финансового кризиса и девальвации рубля, обращение западноевропейских талеров и московских ефимков на внутреннем рынке Русского государства было запрещено. Торговые уставы определяли порядок сдачи иноземными купцами в казну, за которые взамен получали русские деньги. На денежных дворах талеры и ефимки переплавлялись, а монетное серебро очищалось от примесей, и из него чеканились высокопробные копейки и деньги.

По мнению А. С. Мельниковой «старые копейки и деньги сохранялись как самые мелкие номиналы. Тем самым русская денежная система организовывалась по образцу западноевропейских систем с их разнообразными номиналами... Вес нового рубля 1654 г. был приравнен к талеру, т. е. 28—29 г.», а «счетный рубль старыми копейками, не изъятыми из обращения, реально весил 45 грамма» [3]. Утверждение А. С. Мельниковой о введении неполноценной рублевой монеты весом 28—29 г, используемой в денежном обращении по принудительному курсу, обосновывается весом рублей Алексея Михайловича. В результате получалась какая-то мифическая денежно-весовая система, в которой рубль 1654 г./ весом 28—29 г приравнивался к весовой норме дореформенного счетного рубля 45,48 г, или 100 серебряным копейкам, чеканка и денежное обращение которых продолжалось в период реформы. Во-первых, А. С. Мельникова не учла не менее важный момент, что за весовую норму принимается не номинальный вес талера, а содержание в нем чистого серебра соответствующее 23,8—24,3 г, так как чеканка русских монет осуществлялась из очищенного талерного серебра. Во-вторых, если бы реформой 1654 г. во внутригосударственное денежное обращение вводились медные монеты по принудительному курсу, то

Серебряные копейки Алексея Михайловича

этот период правления был бы отмечен массовыми захоронениями серебряной монеты в виде кладов. Соотношение рыночной стоимости серебра и меди составляло 1:60, таким образом, одной серебряной копейке весом 0,454 г соответствовало 27,288 г меди, и ни какой царский Указ был не в состоянии приравнять медную копейку к стоимости 60 серебряных копеек, или талера. К тому же, ни один исторический документ 1654 г. не упоминает о чеканке и введении во внутреннее денежное обращение медной копейки. Точно так же, ни один указ не мог приравнять 100 серебряных копеек весом 45,48—40,932 г к рублю, отчеканенному на талере, с содержанием чистого серебра 24,3—23,8 г.

Именно по причине незаконной чеканки западноевропейских талеров, отсутствуют Указы Алексея Михайловича о проведении подобной денежной реформы, а в Грамотах и иных письменных источниках используются русские названия талеров – ефимки, полефимки или полтинники, четвертины ефимочные или полуполтинники, гривенники и алтынники. Понижение в 1654 г. весовой нормы рубля до 40,932 г, осуществлялось искусственно на период незаконной чеканки, что позволяло рублю и другим русским счетно-денежным единицам гармонично вписаться в польско-литовскую денежно-весовую систему.

Соотношение польско-литовских и русских денежных единиц в денежной реформе 1654–1655 гг.

Польско-литовские денежные единицы	Русские денежные единицы, чеканенные для присоединенных территорий		Монеты из кладов
	1654 год	1655 год	
имперский или коронный талер (24,3 г)	серебряный ефимок	серебряный клейменный ефимок	фальшивые и «левковые» ефимки; клейменные ефимки 1655 года
золотый талер (12,15 г)	медный полтинник	серебряный полуефимок или медный полтинник	клейменные легкие талеры
орт (6,07-4,9 г)	серебряный четверток ефимочный или полуполтинник	серебряный четверток полуполтинный и медный полуполтинник	клейменные 1/4 части ефимков; и клейменные 1/2 части легких ефимков
	золотая денга	медный гривенник	
польский грош и литовский грош	серебряная копейка (0,454-0,409 г)	серебряная копейка (0,409 г)	серебряные монеты (0,409-0,363 г) (0,454-0,409 г)
шеляг, или солид (1/3 гроша); медный грош (1,35 г)	алтынник	алтынник	медный алтынник (1,228 г)
тернарий (0,5 г) и пеняз (0,36 г), содержание 0,1-0,085 г чистого серебра		грошевик	медные монеты 0,45-0,40 г и 0,36 г
двуденарий		двухденежник	медные монеты 0,22-0,20 г
денарий		денежник	медные монеты 0,11-0,13 г

В денежном обращении Речи Посполитой использовались высокопробные талеры и орты (875-й пробы), полуталеры или золотые талеры 625-й пробы, и низкопробные билонные разменные монеты 350–275-й пробы – гроши, солиды, тернарии, двуденарии, денарии и пенязи. Из письменных источников, составленных на украинских землях в XV–XVII вв., известны белые и черные денарии или пенязи. Белыми назывались денарии, несколько лучшего качества, чеканившиеся на литовских монетных дворах.

В зависимости от содержания чистого серебра и веса талеры разделялись на твердые, или высокопробные (коронные или имперские), и низкопробные – золотые и левковые (северо-нидерландские левендальдеры). Эти качества польско-литовских монет и были использованы в русской денежной реформе 1654–1655 гг. (таблица). Русский 100-денежный рубль весом 40,932 г составляли 100 серебряных копеек или 200 денег. Литовский рубль весом 24,3 г чистого серебра заменял имперский или коронный талер весом 28,5 г, польский золотый – золотой талер, или полуталер весом 12,15 г чистого серебра. Польский грош имел весовую норму 0,405–0,32 г, литовский грош – 0,506–0,40 г чистого серебра, в денежном счете 10 польских грошей приравнивались к 8 литовским грошам. Польский «медный» (билонный) грош весом 1,15–1,47 г с содержанием чистого серебра 0,405 г приравнивался к русской копейке весом 0,409 г, в денежном счете грош и копейка составляли:

русский рубль (40,932 г) = 100 копеек или грошей (0,40 г);

литовский рубль (24,3 г) = 60 грошей или копеек (0,40 г);

золотый (12,15 г) = 30 грошей или копеек (0,40 г).

В середине 1650-х годов весовая норма содержания серебра в польском гроше снизилась до 0,27 г, а солид, или шеляг, превратился в медную разменную монету. Этим было обусловлено начало чеканки в 1655 г. медных монет малого достоинства для территорий Малой и Белой Руси, начавшейся на московских государственных денежных дворах, и продолжавшейся на восстановленных

периферийных денежных дворах приближенных к освобожденным территориям и территориям ведения военных действий. Указ от 15 сентября 1655 г. обязывал открыть денежные дворы в Новгороде и Пскове, чтобы «медные деньги грошевики, двухденежники и денежники делать на спех днем и ночью». Разменные медные монеты предназначались для локальных рынков, где они использовались в качестве тернариев (грошевики), двуденариев (двухденежники) и денариев, или пенязей (денежники). При этом грошевики, двухденежники и денежники не имеют ничего общего с аналогичными им по внешнему виду и весу русскими счетно-денежными единицами – серебряными копейками и деньгами. В течение 1656 г. медные монеты чеканились на денежном дворе в крепости Куkenойс (Кокенгаузен), взятой у шведов и переименованной в Царевичев Дмитриев городок.

В октябре 1656 г. Россия заключила перемирие с Речью Посполитой, и денежная «реформа» Алексея Михайловича была завершена. Чеканка ефимков и медных монет для присоединенных земель Малой и Белой Руси была прекращена. На внутренней

территории Великой Руси была восстановлена «дореформенная» весовая норма рубля 45,48 г.

В 1675 г. была предпринята повторная попытка введения региональной «медной» монеты для Украины, так называемых чехов. Выпуск чехов начали подготавливать в Путивле, но осуществить их чеканку удалось только в 1686 г. в Севске, в связи с чем они получили название севских чехов. Новая монета, задуманная как аналог польского полторака, или полуторагрошевика, оказалась по качеству хуже польской, вместо 350-й она содержала 250-ю пробу серебра.

Севский чех, 1686 г.

Список литературы

1. ПСЗ, т. 1, № 204, стр. 406.
2. Ширяков И. В. Новые данные о чеканке золотой, крупной серебряной и медной монеты в Москве летом 1654 г.// Нумизматический сборник – ГИМ. Ч. XIII. – 1998, с. 95–98.
3. Мельникова А. С. Русские монеты от Ивана Грозного до Петра Первого. – М., 1989, с. 199–200.
4. Спасский И. Г. Русская монетная система. – Л. 1970. – С. 128–129.
5. РГАДА. Ф. 396, Оп. I, Д. 5334, л. 3–6 об, 13–14.

Невідомі сторінки творення пропам'ятної відзнаки

Української Галицької Армії

(комбатанський хрест УГА 1928 року)

Олександр Мельник (Київ)
 Степан Пахолко (Львів)

Серед українських військових відзнак періоду національно-визвольної боротьби 1917–1922 рр. за державну незалежність України, особливе місце займає комбатанський хрест Української Галицької Армії (рис. 1).

Рис. 1.
 Відзнака для військових.

Відзнака була встановлена у серпні 1928 р. колегією старшин УГА для всіх старшин, підстаршин та вояків УГА, а також цивільних осіб, що не служили в УГА, але були переслідувані польською владою за участь у державних органах влади Західно-Української Народної Республіки.

Після тривалих переговорів відзнака була випущена комітетом старшин УГА та представників української військової еміграції у Відні [1].

Ймовірно, що тривалі переговори були пов'язані із затвердженням проекту відзнаки на яку, мабуть, був оголошений конкурс. Як правило, комбатанські хрести мають мілітарний, бойовий вигляд, що проявляється у сполучі хреста з мечами, шоломом чи іншою зброєю та державними символами. На пропам'ятній військовій відзнаці УГА цього не вдалося здійснити з огляду на польську окупацію Галичини та пов'язані з нею переслідування [2]. Та проекти такі були...

Авторам вдалося виявити декілька таких проектів цієї відзнаки, які, на жаль, не були реалізовані [7] (рис. 13, 14, 15 б).

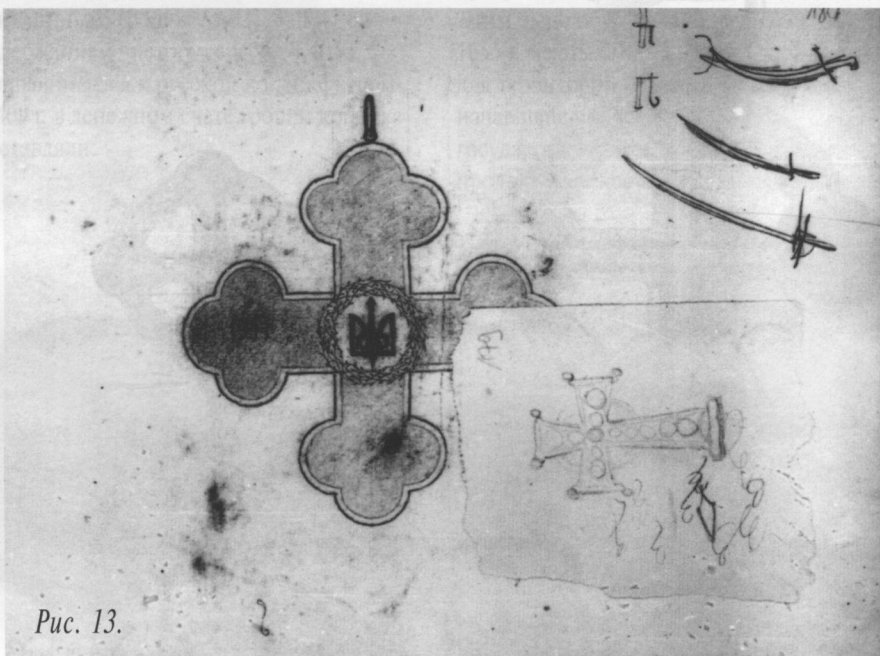

Рис. 13.

А в переліку експонатів військово-історичних пам'яток з музею НТШ у Львові (Наукове товариство ім. Шевченка), складеного Пастернаком у 1937 р., зазначено «коробка відзнак УГА в пробних стадіях роботи 15 шт.» [3]. На щастя, частина цих «пробних стадій роботи» (9 примірників) збереглися в Київському музеї історії України та 2 примірники у приватній збірці.

Можна припустити, що частина вояків хотіла бачити пропам'ятну відзнаку більш мілітарною та національно спрямованою. Мабуть тому пропонувався варіант з написом «За Україну, за волю, за честь і славу» на лицевій стороні та з різними варіантами кріплення чи нумерації [8] (рис. 3–12).

«Пропам'ятна воєнна відзнака» УГА (Комбатанський хрест 1928 р.) безперечно є високохудожньою фалеристичною пам'яткою часів визвольних змагань, однак авторство її творця тривалий час не вдалося встановити. Взагалі, з'ясування авторства відзнаки – неабияка удача дослідника, якій передують тривалий та кропіткий пошук. Перша виявлена згадка про автора відзнаки була подана

у літопису «Червоної Калини» за 1936 р. в біографії відомого українського різьбяр та скульптора Михайла Бринського (1883–1957) – автора ряду високохудожніх фалеристичних пам'яток та пам'ятників полеглим воїнам-героям Визвольних змагань 1917–1922 рр. [4].

Виготовила відзнаку фірма емалевих предметів “Geschiefermeister”, Jozefstadtestr.8 у Відні влітку 1928 р. під наглядом от. Клуна і пор. д-ра Івана Гижі.

Перші нагороди вручив генерал Кравс колишнім воякам УГА, що проживали у Відні.

А в церкві св. Варвари була відкрита пропам'ятна таблиця для вшанування пам'яті загиблих вояків і “завішено” в ній відзнаку ч.1[1].

Конфігурацію хреста, згідно заяви сотника Зубрицького, запозичено з церкви Б. Хмельницького у Суботіві [2].

Статут “Пропам'ятної Воєнної Відзнаки УГА” виготовила “Молода Громада” в 1927 р. [5].

Існує два види кріплення: на бинді (стрічці) розміром 33x33 мм та на голці, розміром 17x17 мм. («фрачний» варіант)[9] (рис. 1).

За спогадами ветеранів УГА відзнаки з кріпленням на гвинті перероблялись на індивідуальне замовлення фірмою І. Кузьмича у Львові (припаювався гвинт замість шпильки)

Стрічки до відзнаки виготовляли студентки Львівського університету Марія Кравців та Марія Чиж на вул. Пулавських, 8 у Львові [5].

Відзнака була повторно випущена (перевидана) у 1938 р. Колегією пропам'ятної Воєнної Відзнаки УГА з нагоди святкування 10-річчя «Української Стрілецької Громади» в Канаді «в кількості кількох тисяч», розміром 35x35мм. та 15x15мм. («фрачний» варіант) [6] (рис. 2).

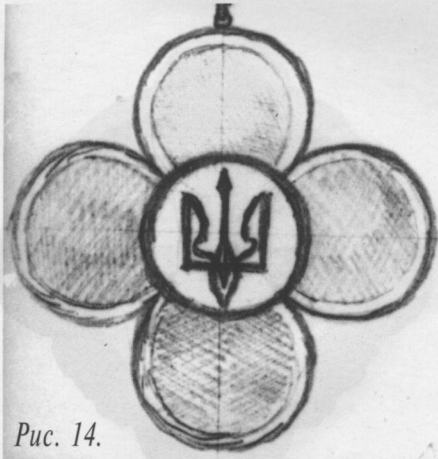

Рис. 14.

Ось з як описує цю відзнаку д-р Роман Климкевич: «Сьогодні вже не час змінити вигляд цієї все таки гарної та виразистої відзнаки, бо вона сталася в своєму дотеперішньому вигляді одним із цінних надбань української духовності та має вже за собою традицію трьох десятиріч. На протязі тридцятиліття значно поширилося її значення і в сучасності вона являється

не тільки комбатанським хрестом, але теж символом цілої УГА поруч золотого лева ЗУНР і тризуба і як така видніє вона численних обгортках книг, обкладинках журналів, листівках, недержавних марках і т. д. Часове заломання Визвольних Змагань і повоєнне лихоліття не дозволили учасникам УГА користуватися заслуженими відзначеннями ЗУНР і її героїської армії і тому Пропам'ятна воєнна відзнака має глибший зміст, ніж комбатанський хрест – вона в дійсності відзначення за бої й походи в складі Української Галицької Армії» [2].

Джерела та література:

1. Палій А. Товариство “Молода Громада” у Львові // Українська Галицька Армія у 40-річчя її участі у визвольних змаганнях в 1919—1920 рр. Вінніпег. 1958. – Ч. 2. – С. 185—188.
2. Климкевич Р. Відзначення УГА // Українська Галицька Армія у 40-річчя її

участі у визвольних змаганнях в 1919—1920 рр. // Вінніпег, 1958. – Ч. 2. – С. 262-265.

3. ЦДІА України у Львові, ф. 309, оп. 1, спр. 788, арк. 24, №. 729 (опис Пастернака 1937 р.)

4. Різьбар М. Брянський // Літопис “Червоної Калини”. – 1936 р. – Ч. 11.

5. Книш З. Далекий приціл. Епілог Листопадових подій. Ст. 292, 303, 307 // Срібна Сурма. – Торонто, 1967.

6. Ювілей 10-річчя УСГ в Канаді. Українська Стрілецька Громада в Канаді 1928—1938 // Сакстун, Канада, 1939. – С. 11, 35.

7. ЦДІА України у Львові (фотокопії з Варшавської бібліотеки-уточнити)

8. МІУ в Києві. Інв. №. 1431-1760-1768.

9. Семотюк Я. Українські військові відзнаки // Торонто, 1991. – С. 38.

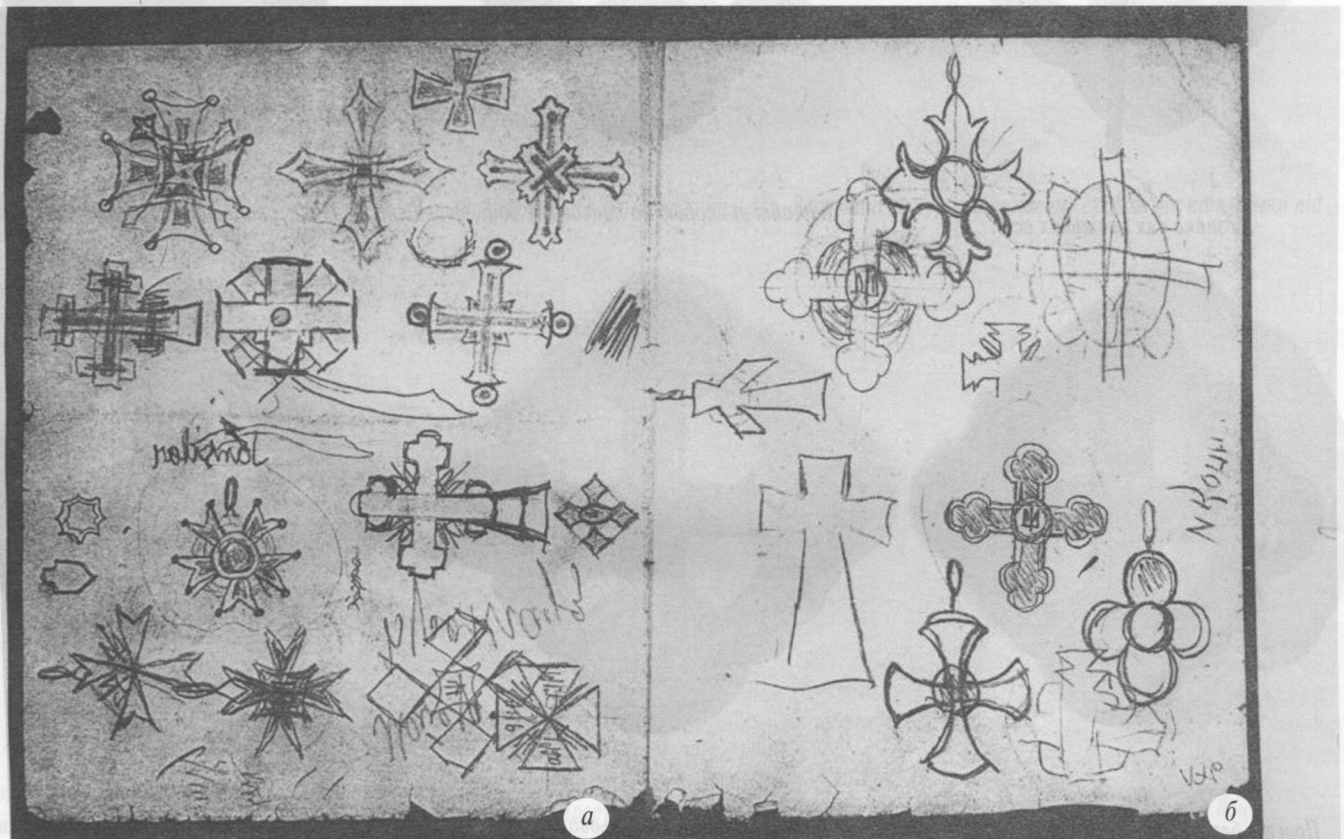

Рис. 15.

Рис. 2.
Відзнака для цивільних осіб.

Рис. 7.
Варіант зі скобою на лицьовому боці. Зворотна сторона без напису, з номером.

Рис. 8.
Варіант зі скобою на лицьовому боці. Зворотна сторона з написом та номером відзнаки.

Рис. 3.
Проект без кріплення та номеру відзнаки.

Рис. 9.
Варіант зі скобою на лицьовому боці. Зворотна сторона з написом, номером, та кільцем для кріплення.

Рис. 4.

Не прорізаний варіант без номеру відзнаки.
Кріплення під кільце.

Рис. 10.

Варіант з емаллю двох кольорів. Зворотна сторона з написом і скобою для кріплення.

Рис. 11.

Варіант з емаллю одного кольору. Зворотна сторона з написом, скобою та кріпленням під кільце.

Рис. 5.

Не прорізаний варіант без напису та без номеру відзнаки. Кріплення – пластина.

Рис. 12.

Не прорізаний варіант з обідком по контуру, без написів на зворотному боці.

Рис. 6.

Прорізаний варіант без напису, з відмінним номером. Кріплення – пластина.

КОТИЛЬОН – ВІДЗНАКА-ОБЕРІГ

в українських військових формуваннях періоду національно-визвольної боротьби 1916–1950 років

Степан Пахолко,
Ольга Мартин (Львів)

При дослідженні української фалеристичної спадщини періоду національно-визвольної боротьби 1916–1950 років слід особливу увагу звертати на фотографії із зображенням уніформи вояків українських військових формувань та розміщення на них нетрадиційних для військової атрибутики відзначень у вигляді виробів з бісеру.

Попередніми дослідженнями спогадів та щоденників учасників визвольних змагань, вдалось виявити згадки про кокарду з тризубом, орден “За хоробрість” Українських Січових Стрільців та плакету із зображенням про пам’ятні відзнаки УГА “Галицький Хрест”, виготовлені з бісеру.

Після тривалого пошуку в приватних та музейних збірках вдалося виявити декілька фотографій із зображенням невідновлених відзнак-сувенірів на одностроях вояків українських військових формувань, починаючи з фотографії воїна УСС (1916 р.) і закінчуючи фотографією вояка УПА (1949 р.). Виявлено також сімейну фотографію із зображенням аналогічної відзнаки (середина 30-х років). На щастя вдалося, виявити в приватних збірках і самі відзнаки-сувеніри.

Однотипність виявлених відзнак-сувенірів за розмірами, композиційним вирішенням, способом виготовлення та кріпленням на одностроях, навели на припущення про їхнє специфічне призначення протягом тривалого часу. При опрацюванні сучасних досліджень народно-ужиткового промислу, було встановлено назву, призначення, історію виникнення відзнак-сувенірів. Народна

назва цих прикрас-сувенірів “вісьорок” – наукова назва “котильон”.

“Котильон – нагрудна прикраса у формі пятикутника з двома прямими нижніми кутами (дно прикраси може мати не прямолінійні обриси) та дашковидним завершенням. Бісерний котильон виконувався переважно у техніці тканини, яка давала можливість будувати композицію з геометричних, рослинних, антропоморфних мотивів, вписувати ініціали тощо [1].

У першій половині ХХ ст. у багатьох селах Галичини,

насамперед серед польської, а згодом – серед української молоді, дістала поширення так звана “котильована забава” – від французького *cotillion* (котильон) – назви танцю.

В очікуванні Великодніх свят дівчата виготовляли саморобні прикраси у вигляді квітки, букета або серця з картону, матерії, ниток, стрічок, бісеру [2].

Освідчення – котильон дівчина чіпляла уподобаному нею парубку на одязі з лівого боку грудей як запрошення на “котильоновий вальс”. Після танцю вдячний за такий

дарунок хлопець мав обов'язок пригостити дівчину солодошами.

Як свідчать респонденти¹ та різного роду музейні документи котильони, виготовлені повністю з бісеру використовувалися ще й як чоловічі краватки або ж підвіски до чоловічих кишенькових годинників – такого застосування вони набирали після виконання своєї первісної ролі. Та вже від середини ХХ ст. із бісеру виконуються вироби, які наслідуючи форму котильона, мають суто сувенірне призначення – підвіски до чоловічих кишенькових годинників.

Арсенал котильонів надзвичайно широкий. Під різними назвами – “котильон”, “кутальйон”, “висьорик”, “висьорок”, а також і без окреслення назв – цей тип прикрас побутував на Західному Поділлі, Опіллі, Гуцульщині, Буковині” [3].

Виявлені нами котильони та фотографії з їх зображенням на військових

одностроях, на жаль, не були відомі сучасним дослідникам. Тому з великою ймовірністю їх можна трактувати, як відзнаки-обереги, які власноручно виготовлялись нареченими, дружинами або матерями для воїнів українських формувань періоду національно-визвольної боротьби 1916–1950 рр.

Перший виявлений в приватній збірці котильон належав воїну Дивізії “Галичина”, який йому власноруч виготовила наречена, як оберег, напередодні відправки на фронт (рис. 5). Встановити прізвище воїна не вдалося, походить котильон з Бродовського району Львівської області. Розмір: 140×45 мм.

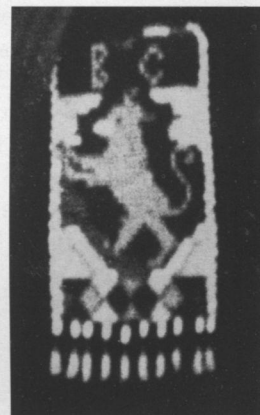
Ще один котильон з приватної збірки, зберігала вдова воїна УПА з Сколівського району на Львівщині (рис. 6). Котильон був власноручно виготовлений дружиною воїна, як оберег від ворожої кулі. Розмір: 145×50 мм.

У тій самій приватній збірці виявлено два невстановлені котильони з ініціалами “Х. Ж.” та написом “УНР”. Розмір: 146×56 мм (рис. 7) та котильон з ініціалами “В. І.”, розміром 140×59 мм (рис. 8). Місце походження не встановлене.

Виявлено також три котильони в Музеї Народознавства Національної академії Наук України. На двох з них є напис “Тячів”, на третьому – орнамент (рис. 9–11). Розміри усіх трьох однакові – 110×45 мм.

Вдалось виявити декілька фотографій з зображенням котильонів на одностроях УСС (рис. 1), воїнів УПА (рис. 2, 3) та на побутовій фотографії з Тернопільщини (рис. 4).

У Бродівському Краєзнавчому музеї вдалося виявити унікальну світліну [4] невстановленого воєнка Легіону

¹ Герман Іван Михайлович, 1918 р.н, мешканець с.Комано Городецького р-ну Львівщини; Мандюк Марко Юліанович, 1935

Українських Січових Стрільців (рис. 1) на однострої якого крім котильона (ймовірно з ланцюжком до кишенькового годинника), цілий “букет” різноманітних відзнак.

На традиційному головному уборі Українських Січових Стрільців – шапці-мазепинці (проекту Дмитра Катамая) – кокарда з написом “У.С.С. 1914”, автором якої був хорунжий УСС Юліан Буцманюк. Крім того – на мазепинці зліва, ряд пам’ятних Австро-угорських відзнак за участь в боях 1-ї Світової війни. На мундирі австрійський пам’ятний знак за поранення (ймовірно, що про це свідчить шрам на обличчі). На лівій руці вояка два військових перстені (ймовірно, один з них з написом “Війна 1914–1916” та галицьким левом, (рис. 12), офіційно виданий Українською Боевою Управою, а другий саморобний (рис. 13). На руці – кишеньковий годинник, перетворений на наручний за допомогою саморобного футляра.

На світлинах вояків УПА [5] (літо 1949 р.), крім котильонів, виявлена саморобна пряжка з тризубом та повстанські кокарди на трофейних пілотках. Але це тема окремого дослідження (уніформа, озброєння, спорядження).

Джерела та література

1. ДМНАПУ.-Інв.№ КВ-15227; УЦКІ “МІГ”.-Інв.№ КН-7358; ЧМНАП.-Інв.КВ-4467,КВ-4562.

2. Курочкін О. К. Обрядовість (календарні свята й обряди) // Поділля. Історико-етнографічне дослідження. Оляг/Артур Л. Ф. Балушок В. І Балторович З. Є. та ін.-К; Доля, 1994.-С.377.

3. Федорчук О. Типологія українськи народних прикрас // Народознавчі зошити. – 2003. – Ч. 5-6. – С.712-719.

4. Збірник історичних фотографій “Українські Січові Стрільці” // Львів,: Галицька видавнича спілка, 2003.

5. Армія безсмертних. Повстанські світлини. – Львів: Видавництво Мс., 200 – С.77, 80.

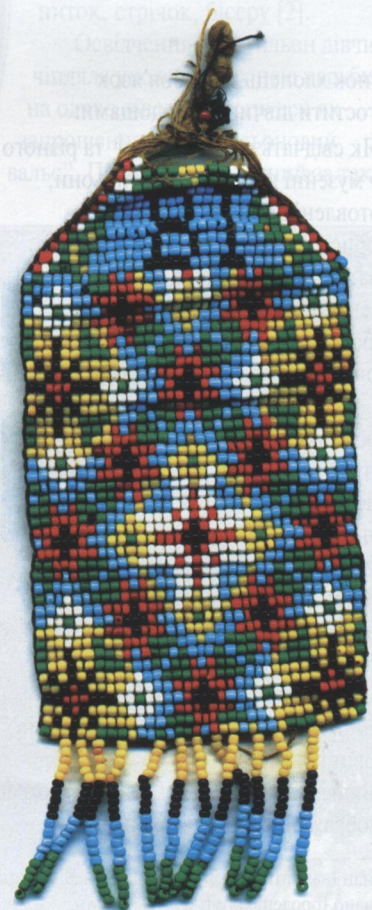
5

6

7

8

9

10

11

12

13

Китайская денежная система

Евгений Карлов (Лисичанск)

Раковины каури

История Китая насчитывает, по крайней мере, семь тысячелетий, начиная с периода развитого неолита. Почти треть ее занимает эпоха древнекитайской цивилизации. Ее начало относят к рубежу III—II тысячелетий до н. э. Концом ее считают крушение империи Хань (220 г н. э.).

В эпоху древнекитайской цивилизации появляются деньги и формируется денежная система. Датирование китайской денежной системы базируется на археологических раскопках, а также на отрывках письменной истории, дошедших через глубину времен.

По аналогии со многими другими странами и на примере археологических находок можно считать, что древнейшим средством денежного обращения в Китае были раковины каури.

Из того немногого, что нам известно, китайцы начали использовать раковины каури в качестве денег к концу правления династии Ся — первой китайской феодальной династии (согласно китайским источникам 2205—1766 гг. до н. э.).

Каури, ужомка (*Succinea moneta*) — морской брюхоногий моллюск подкласса переднежаберников. Свообразной овальной формы, эти раковины очень похожи на белый фарфор. По краям отверстия они имеют голубоватый и

желтоватый оттенки. Раковины каури первоначально использовались как украшения и потому очень ценились.

В китайских морях каури встречаются только на юге и то сравнительно редко. Зато в изобилии они водятся на Мальдивских островах в Индийском океане. Оттуда их, по всей видимости и привозили в Китай.

Раковины проходили длинный путь от Южно-Китайских морей, и часто поставка их была недостаточной для запросов рынка. Поэтому стали прибегать к их имитации, вырезая из кости, камня, жадеита или изготавливая из других материалов.

К концу правления второй феодальной династии Шан (Шан-Инь) (примерно 1766—1122 гг. до н. э.) появляются раковины из бронзы, возмещающие начало металлических монет в истории человечества, превосходящие монеты Лидии, которые были выбиты впервые в VII в. до н. э.

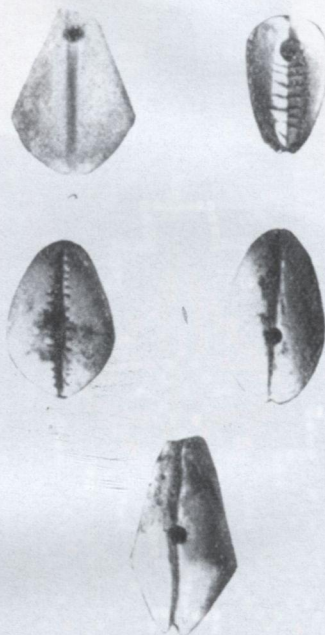
Во время археологических раскопок древнейших китайских поселений и погребений раковины каури встречаются в больших количествах. Количество находок достигает многих сотен экземпляров. Неоднократно находят каменные или бронзовые (иногда позолоченные) подражания раковинам каури. Они имеют шестиугольную или овальную форму с плоским основанием. По всей видимости, они также принимались как деньги.

На выпуклой стороне некоторых подражаний каури видны вдавленные точки и борозды, напоминающие китайские иероглифы. Все попытки чтения предполагаемых иероглифов остаются недостаточно успешными.

На выпуклой стороне некоторых подражаний каури видны вдавленные точки и борозды, напоминающие китайские иероглифы. Все попытки чтения предполагаемых иероглифов остаются недостаточно успешными.

Китайские нумизматы, а за ними и европейские стали называть бронзовые подражания каури «монета — муравьиный нос», или «монета — голова духа». Эти названия объясняются отдаленным сходством знаков со схематическими изображениями муравья или головы на выпуклой стороне монет.

Известно еще несколько подражаний

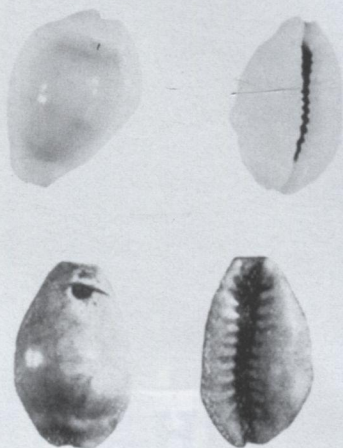
Каменные подражания раковинам каури

раковинам каури. На них исследователи пытаются различать иероглифы по смыслу более близкие для памятников денежного обращения, как «металл», «князь». Но порой встречаются и такие далекие как «гора».

Некоторые нумизматы не признают за подражаниями каури значение денег. Их связывают с погребальным культом. Эти исследователи основывают свою теорию на находках в погребениях подражаний двух типов монет «Муравьиный нос» и «Голова духа». Они считают что ими прикрывали ноздри умерших, чтобы воспрепятствовать прикосновению к покойным злых духов в образе муравьев. Однако, по всей видимости, необходимо признать то и другое использование подражаний раковинам каури в древнем Китае.

Бронзовые подражания раковинам каури

Раковины каури (просветленные)

О значении раковин каури как одной из домонетных форм денег в древнем Китае говорит красноречиво иероглиф «бей» 貝, принят для обозначения каури. Древнее начертание иероглифа «бей» представляет схематическое изображение раковины каури с обитающим в ней маллюском. В современном написании иероглиф «бей» 貝 входит в состав ряда других китайских иероглифов. Эти иероглифы служат для определения понятий, связанных с деньгами, как цена, богатство, товар, покупать, торговать и др.

買 賣

Май – покупать Май – продавать

費 貴

Фэй – тратить Гуй – дорогой

賤 價

Цзянь – дешевый Цзя – цена

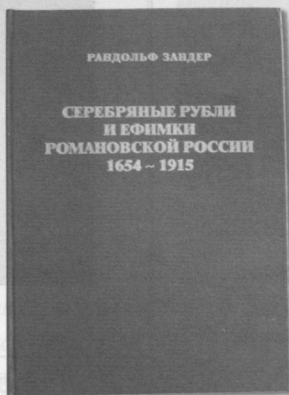
Денежная система Китая стала складываться в эпоху Чжоу (1122–247 гг. до н. э.). С образованием династии восточная Чжоу (770–247 гг. до н. э.) и на протяжении 300 лет до конца периода Чунцю (770–481 гг. до н. э.) древнейший эквивалент обмена – ракушки каури – были окончательно вытеснены штуками ткани («пу»).

Продолжение следует

Усі зазначені книжки можна отримати поштою, надіславши поштовий переказ на адресу редакції журналу: Максим Загребя, а/с 43, Київ, 02147, Україна.
Не забудьте в графі поштового переказу «Для письмового повідомлення» повідомити зворотню адресу, прізвище автора та назву книги.
Пропозиція дійсна до 15 лютого 2007 р.

Рандольф Зандер

**СЕРЕБРЯНЫЕ РУБЛИ И ЕФИМКИ
РОМАНОВСКОЙ РОССИИ
1654–1915**

Киев, 1998 г.
Формат 210x290 мм,
твердый переплет, 207 с.

Книга американского исследователя и коллекционера, председателя русского нумизматического общества, человека, стоявшего у истоков издания журнала, «JOURNAL OF THE RUSSIAN NUMISMATIC SOCIETY», отражает американский взгляд на нашу историю сквозь призму нумизматики.

Этот взгляд, как бы со стороны, часто неожиданный, странный и интересный для нас, воспитанных на определенных исторических штампах. Это – беспристрастное мнение человека, увлеченного коллекционированием русских монет.

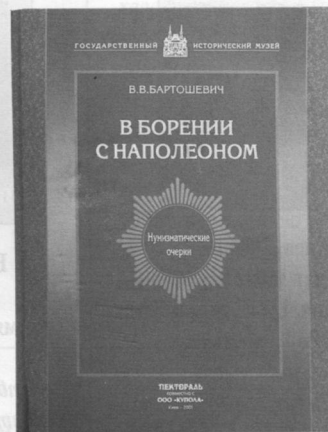
Коллекционеры откроют для себя много нового, ибо в книге собраны сведения, почерпнутые автором из русскоязычных источников, не всегда доступных читателю. Легкий, эмоциональный и доступный стиль изложения делает книгу увлекательной, в ней чувствуется интерес автора к нашей истории.

На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
по Украине – 55,- грн.
Россия и СНГ – 460,- руб.

В. В. Бартошевич

**В БОРЕНИИ С НАПОЛЕОНОМ
НУМИЗМАТИЧЕСКИЕ ОЧЕРКИ**

Киев, 2001 г.
Формат 218x288, мягкий переплет,
210 с., тираж 500 экз.

В книге опубликованы десять работ известного историка и нумизмата В. В. Бартошевича.

Разные по содержанию, они объединены общей тематикой: история Отечественной войны 1812 г. рассматривается через памятники нумизматики – медали, ополченские знаки, кресты и др.

Автор раскрывает малоизвестные стороны Отечественной войны, анализируя нумизматические и письменные источники, обширную мемуарную литературу и изобразительный материал.

В «Приложениях» приводится именной указатель, перечень иллюстраций, библиографическая справка и список сокращений.

Для специалистов-нумизматов, музейных работников, историков широкого профиля, а также для читателей интересующихся историей.

На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
по Украине – 57,- грн.
Россия и СНГ – 460,- руб.

Усі зазначені книжки можна отримати поштою, надіславши поштовий переказ на адресу редакції журналу: Максим Загребя, а/с 43, Київ, 02147, Україна.
Не забудьте в графі поштового переказу «Для письмового повідомлення» повідомити зворотно адресу, прізвище автора та назву книги.
Пропозиція дійсна до 15 лютого 2007 р.

Боев В. А., Лазаренко В. Г.

**ВЕДОМСТВЕННЫЕ МЕДАЛИ
СОВЕТСКОГО СОЮЗА
«ЗА БЕЗУПРЕЧНУЮ СЛУЖБУ»**

Київ, 2006 г.
Формат 156x218 мм,
мягкий переплет, 112 с., тираж 500 экз.
Каталог — справочник.

В книге приведены основные сведения о медалях «За безупречную службу» Вооруженных Сил, КГБ, МВД и МООП СССР. Даны разновидности медалей и разновидности наградных документов к ним.
На русском языке.
Цветные иллюстрации.
Цены в долларах США.

Цена с пересылкой по почте:
По Украине — 100,- грн.
Россия и СНГ — 825,- руб.

Боев В. А. Лазаренко В. Г.

**МЕДАЛЬ
«ЗА ОБОРОНУ КАВКАЗА»**

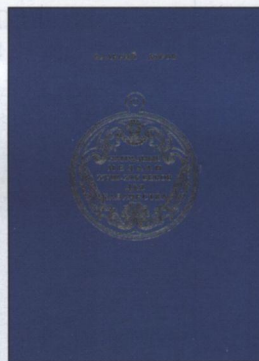
Белая Церковь, 2004 г.
Формат 146x200 мм,
мягкий переплет, 84 стр.,
Тираж 500 экз.

В популярной форме освещена битва за Кавказ. Сведения о создании и учреждении медали «За оборону Кавказа». Представлены четыре разновидности медалей, по периодам изготовления с 1944 по 1989 гг., и различные типы документов-удостоверений к медали.

На русском языке.
Цена с пересылкой по почте:
По Украине — 35,- грн.

Валерий Дуров

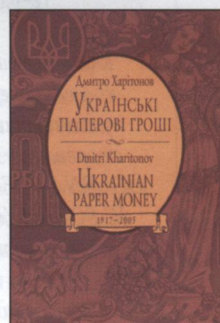
**НАГРАДНЫЕ МЕДАЛИ
XVIII—XIX ВЕКОВ
ДЛЯ КАЗАЧЕСТВА**

Київ, 2000 г.
Формат 220x290 мм,
твердый переплет, 160 с.
Наиболее полно на сегодняшний день описывает историю наградных медалей для иррегулярных войск императорской России: Донское, Запорожское, Черноморское, Яицкое (Уральское), Волжское, и Оренбургское казачьи войска.
Книга богато иллюстрирована. Составной частью книги является каталог медалей.
На русском языке.
Цена с пересылкой по почте:
По Украине — 100,- грн.
Россия и СНГ — 825,- руб.

Дмитро Харітонов

**УКРАЇНСЬКІ
ПАПЕРОВІ ГРОШІ**

Київ, 2005 р.
Формат 147x210 мм, м'яка обкладинка, 112 с.
Каталог містить детальну інформацію про державні випуски паперових грошей, котрі були надруковані для обігу в Україні з 1917 по 2005 р.
Кольорові ілюстрації більше 160 бон, багато з яких публікуються вперше.
Описані основні характеристики бон: розмір, колір, якість паперу, водяні знаки, інші.
Українською та англійською мовами.
Ціни для трьох станів збереження в євро.
Цена з пересилкою по пошті:
По Україні — 130,- грн.
Росія та СНД — 1100,- руб.

Дмитрий Харитонов

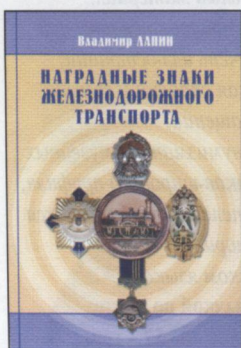
**БУМАЖНЫЕ ДЕНЬГИ
ЕВРЕЙСКИХ ОБЩИН
В РОССИИ**

Прага, 2003 г.
Формат 148x210 мм,
мягкий переплет, 136 с.
Каталог бумажных денег имевших хождение в качестве платежных средств в еврейских общинах на территории России в период 1917—1920 гг.
Описано около 300 денежных знаков, указаны разновидности, редкости и коллекционная стоимость для двух состояний. Более 200 оригинальных цветных иллюстраций, многие бонны опубликованы впервые.
На русском и английском языках.
Цена с пересылкой по почте:
По Украине — 180,- грн.
Россия и СНГ — 1.400,- руб.

Владимир Лапин

НАГРАДНЫЕ ЗНАКИ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА

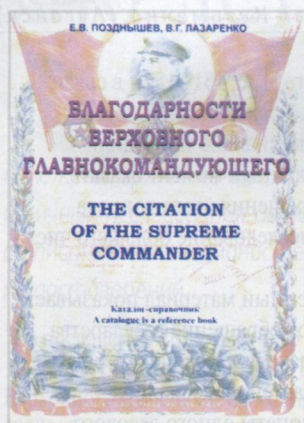
Київ, 2002 г.
Формат 114x200 мм,
мягкий переплет, 131 с.,
(22 цветные платы).

Наиболее полно показана и описана система наградных знаков железнодорожного транспорта с начала строительства первой железной дороги на территории Российской империи, и изготовленной в честь этого события настольной медали. Описание и иллюстрации знаков, удостоверений к ним, грамот, жетонов и т. п. царской России, СССР и Украины; и история их учреждений.

На русском языке.
Цена с пересылкой по почте:
По Украине — 65,- грн.

Позднышев К. В. Лазаренко В. Г.

**БЛАГОДАРНОСТИ ВЕРХОВНОГО
ГЛАВНОКОМАНДУЮЩЕГО**

Киев, 2006 г.
Формат 222x289 мм, мягкий
переплет, 158 с., тираж 500 экз.
Каталог – справочник.

Каталог содержит
информацию об одной из
составных частей системы
поощрений в Советских
Вооруженных силах периода
Великой Отечественной
войны – награждение
благодарностями Верховного
Главного командующего.
Объявление этого вида
поощрений осуществлялось в

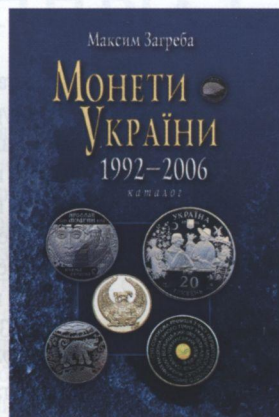
период с 25 января 1943 г. по 3
сентября 1945 г. В соответствии
с 375 приказами Верховного
Главного командующего – Маршала
Советского Союза, а позднее
Генералиссимуса И. В. Сталина.
Приказы Верховного
Главного командующего являются
важнейшими документами
истории Великой Отечественной
войны, фиксируя конкретные
рубежи в победе над врагом.
В книге приведена таблица по
хронологии благодарных приказов
Верховного Главного командующего, с

указанием номеров и дат
приказов, мест проведения
операций (форсирование рек,
освобождения или /взятие
населенных пунктов), количества
подразделений отмеченных в
приказе и степени их редкости.
На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
По Украине – 100,- грн.
Россия и СНГ – 825,- руб.

Максим Загреба

**МОНЕТИ УКРАЇНИ
1992–2006**

Каталог
Видання 2-е, доповнене
Київ, 2006 р.
Формат 145x215 мм,
м'яка обкладинка, 96 с.

Зображення, технічні параметри та
ринкові ціни на монети
України 1992–2006 рр., карбування у двох
станах збереження.

Каталог доповнено монетами, що вийшли
за останню чверть 2005–2006 рр., та
різнovidами пам'ятних монет України,
які було виявлено за час, що минув
з виходу першого видання.

Різновиди обігових монет штемпельного
характеру зведено в таблиці.

У каталог також включено сувенірну
продукцію Монетного двору НБУ: плати,
жетони, медалі.

Українською мовою. Ціни в українських
гривнях.

Ціна з пересилкою поштою:
по Україні

1 примірник 17,- грн.
5 примірників 65,- грн.

Валерий Нечитайло

**КАТАЛОГ АНТИЧНЫХ МОНЕТ
СКИФИИ, БЕРЕЗАНИ, НИКОНИЯ,
ТИРЫ, КЕРКИНИКИДЫ**

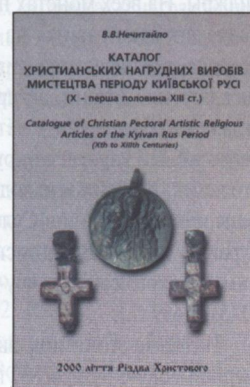

Киев, 2000 г.
Формат 148x210 мм,
мягкий переплет, 80 с.
Описание и прорисовки античных
монет городов Северного
Причерноморья.
290 позиций.
Цены в гривнях, на две степени
сохранности – «Fine», «VF».
На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
по Украине – 28,- грн.
Россия и СНГ – 230,- руб.

Валерий Нечитайло

**КАТАЛОГ ХРИСТИАНСКИХ
НАГРУДНЫХ ИЗДЕЛИЙ
ПЕРИОДА КИЕВСКОЙ РУСИ
(X – первая половина XIII ст.)**

Киев, 2001 г.
Формат 210x300 мм,
мягкий переплет, 1205 с.
Кресты-инколтионы, змеєвєки,
нательные крестики и иконы из
металлов и камня. Описание, степень
редкости и фотографии около 700
предметов.
На украинском, русском и английском
языках.

Цена с пересылкой по почте:
По Украине – 145,- грн.
Россия и СНГ – 1.200,- руб.

Валерий Нечитайло

**КАТАЛОГ АНТИЧНЫХ МОНЕТ
ОЛЬВИИ**

VI в. до н.э. III в. н.э.

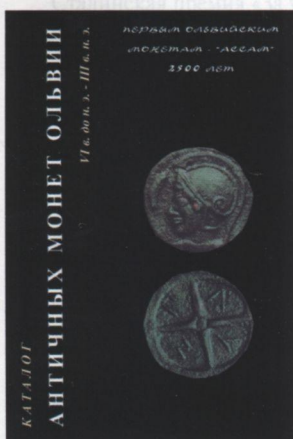
Киев, 2000 г.
Формат 210x300 мм,
мягкий переплет, 160 с.,
+ 29 цветных плат.

Описание и прорисовки античных
монет Ольвии.
724 позиции.

Цены в гривнях, на две степени
сохранности – «Fine», «VF».

На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
по Украине – 110,- грн.
Россия и СНГ – 1000,- руб.

Именной надчекан на танга XV века

■ Олег Кузьменко (Луганск)

Рассматриваемая группа танга является выборкой из кладового комплекса, происходящего с территории Узбекистана. Монеты в значительной мере, а то и полностью стёрты и забиты надчеканами. На основании сохранившихся фрагментов надписей, форм картушей, размеров монетных кружков явствует, что 12 монет отчеканены от имени тимуридского султана Шахруха (1404–1447 гг.). Ни на одной из монет не читается наименование монетного двора, четыре экземпляра сохранили даты: 828, 832, 833, 836 год хиджры. Вес монет варьируется в пределах 4,65 – 5,1 г. Средний вес на гистограмме большинства монет – 5,05 г, что соответствует с учётом их изношенности одному из весовых стандартов танга – мискал (4,8 г) и половина данга (0,4 г), установленному при Шахрухе [1, с. 151, таб. 8]. Две монеты (4,9 – 5,05 г) танга Кара-Коюнлу, одна с именем Джahan-шаха (839/1436 – 872/1467), чекан Табриза, вторая сохранила дату 856 год хиджры. На всех монетах помещён надчекан, как правило, на оборотной стороне, где находится имя эмитента (исключение 3 танга, реверсы которых сглажены). Надчекан – четырёхлепестковый картуш с округлыми углами, в котором находится надпись в четыре строки: «'Адил Султан Абу-Са'ид Гураган» (рис. 1). В надписи имя тимуридского султана Абу-Са'ида (1451–1469 гг.).

Надчекан этого типа, выявленный на медной монете Бухары 832 года хиджры, опубликован Л. Ю. Шпенёвой.

Исследователь восстанавливает надпись надчекана в виде: «гураган Абу Саид султан адль» и приводит аналогичный надчекан, выявленный на трёх неатрибутированных серебряных монетах из парижских и самаркандской коллекций [2, с. 95-97]. Стефан Альбум в Checklist of Islamic Coins отметил данный тип надчекана как наиболее распространённый [3, с. 119, ил. 2417; с. 123, ил. 2494], что подтверждается настоящей группой танга, для тезаврации которых были применены пунсоны девяти разновидностей четырёх вариантов надписи надчекана (рис. 1 а, б, в, г).

Размер надчеканов также различен в соответствии с размерами танга. На тимуридских – 14 мм, на танга Кара-Коюнлу – 12 мм. Выявленное количество пунсонов однотипного надчекана на столь маленькой выборке монет свидетельствует о масштабном мероприятии, осуществлённом Абу-Са'идом на общегосударственном уровне. Наличие надчеканенной танга Кара-Коюнлу 856/1452 года с учётом степени её потёртости позволяет отнести мероприятие тезаврации к периоду после объединения под властью Абу-Са'ида Мавераннахра и Хорасана в 863/1458 году. Привлекает внимание весовой отбор танга, предназначенных для тезаврации. Средний вес на графике большего числа монет выборки соответствует весовому стандарту в мискал (4,8 г) и один нухуд (0,2 г). Случайность ли это для данной группы монет или отражение реального официального снижения весового

стандарта танга [1, с. 151–152], в связи с чем монеты, предназначенные для тезаврации, специально проходили юстировку, в данный момент сказать сложно. Для решения этого вопроса необходимо исследование большего числа монет.

Рассмотренный материал показывает, что в денежное обращение государства Абу-Са'ида, находящегося под строгим контролем властей, допускались серебряные монеты одного весового стандарта, как его предшественников, так и других государств, прошедшие надчеканивание штампом с его именем.

Список литературы

1. Давидович Е. А. О стандартах чистоты и весовых стандартах серебряных монет Тимура и Тимуридов (конец XIV – XV вв.) // Восточное историческое источниковедение и специальные исторические дисциплины. Выпуск 4. – М., 1995.
2. Шпенёва Л. Ю. Два именных надчекана на медных монетах XV века // Нумизматика Центральной Азии. Вып. VII. – Ташкент, 2004.
3. Album Stephen A Checklist of Islamic Coins. – Santa Rosa. 1998.

Рис. 1, а

Рис. 1, б

Рис. 1, в

Рис. 1, г

Юбилейная медаль «40 лет Вооруженных сил СССР»

Владимир Лазаренко (Киев)

В основу данной публикации положены архивные материалы и личные исследования автора, с описанием разновидностей медали и удостоверений.

В преддверии сорокалетнего юбилея Советской Армии Указом Президиума Верховного Совета СССР от 18 декабря 1957 г. была учреждена юбилейная медаль «40 лет Вооруженных сил СССР». В результате проведенного конкурса на лучший эскиз медали был одобрен проект художника В. И. Гоголина.

На лицевой стороне медали художник поместил изображение В. И. Ленина, обращенное влево. В нижней части медали, на двух скрещенных лавровой и дубовой ветвях рельефные цифры «40».

Изображение В. И. Ленина на медали помещено художником не случайно и взято из ее предшественницы — юбилейной медали «30 лет Советской Армии и Флота». На этой медали были помещены портреты двух вождей: В. И. Ленина и И. В. Сталина, обращенные вправо. Устранение портрета И. В. Сталина из изображения на юбилейной медали «40 лет Вооруженных сил СССР», объясняется тем, что к этому времени, в сентябре 1956 г. международная Сталинская премия «За укрепление мира между народами» была переименована в Международную Ленинскую премию с таким же названием. Соответственно 22 апреля 1957 г. заменен и портрет на Почетном Знаке для лауреатов.

На оборотной стороне медали «40 лет Вооруженных сил СССР», помещены надписи: по окружности — «В ознаменовании сороковой годовщины», в центре — «Вооруженных сил СССР 1918—1958», внизу изображение маленькой пятиконечной звездочки.

Края медали окаймлены бортиком. Все изображения и надписи на медали выпуклые. Медаль изготовлена из латуни. Диаметр — 32 мм, толщина — 2,5 мм.

Заказ на изготовление медали был размещен на Московском монетном дворе. Для производства медали было изготовлено два штампа:

1-й тип медали — ушко медали круглое, фрезерованное, сточенное с обеих сторон.

2-й тип медали — ушко медали цельноштампованное, округлое. Чеканка медали этого типа производилась, с использованием новой технологии, с 1958 г.

Лента медали серая с двумя красными полосками по 2 мм по краям, и двумя красными полосками по 2 мм в центре.

Заказ на изготовление удостоверений к медали был размещен в типографии ГОЗНАКА Министерства финансов СССР.

Удостоверение представляет собой книжку, выполненную из плотной бумаги. На лицевой стороне в верхней части изображен герб СССР. Под гербом расположена надпись в четыре строки: «Союз Советских Социалистических Республик». В нижней части удостоверения расположена надпись в три строки: «Удостоверение к юбилейной медали «40 лет Вооруженных сил СССР». Герб СССР и надписи выполнены красной краской.

Серия и номер на удостоверении отсутствуют.

Во внутренней части, на первой странице расположено изображение медали, над ним красным цветом надпись в одну строчку «40 лет Вооруженных сил СССР». На второй странице в верхней части подчеркнутая надпись УДОСТОВЕРЕНИЕ, под ней три строчки для вписывания воинского звания и ФИО награжденного, ниже расположен текст в три строчки:

«В соответствии с Указом ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР от 18 декабря 1957 года НАГРАЖДЕН ЮБИЛЕЙНОЙ МЕДАЛЬЮ». Под этим текстом красным цветом напечатано: «40 лет Вооруженных сил СССР». Ниже, черной краской надпись в две строки: «От имени ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР медаль вручена». Далее дата, должность, воинское звание и подпись лица, вручившего медаль.

Удостоверение разновидностей не имело.

Согласно положению о медали — юбилейной медалью «40 лет Вооруженных сил СССР» награждались: Маршалы, генералы, адмиралы, офицеры, а так же старшины, сержанты, солдаты и матросы

сверхсрочной службы, состоявшие к

23 февраля 1958 г. в кадровом составе Советской Армии, Военно-Морского флота, войск МВД, войск и органов КГБ при Совете Министров СССР.

Как видно из этого положения, круг лиц, имевших право на получение этой медали был, в сравнении с предыдущей медалью «30 лет Советской Армии и Флота», был максимально ограничен, что и объясняет столь малое количество ее вручений — 820.000 шт.

Награждение юбилейной медалью и ее вручение производилось от имени Президиума Верховного Совета СССР командирами войсковых частей, соединений и начальниками учреждений, заведений согласно спискам, объявленных приказом по части, учреждению, заведению.

Отметка о награждении медалью вписывалась в послужные документы и учетную карточку награжденного. Судя по записям в учетных карточках о награждении юбилейной медалью «40 лет Вооруженных сил СССР» на Маршалах Советского Союза Г. К. Жукова, С. М. Буденного, К. А. Мерецкова, В. Д. Соколовского, Главного Маршала Артиллерии Н. Н. Воронкова, генерал-полковника В. И. Казакова, генерал-лейтенанта П. А. Белова — вручение медалей от Министерства Обороны СССР было произведено на основании приказа МО №174 от 17.02.1958 г.

Лицам награжденным юбилейной медалью «40 лет Вооруженных сил СССР», но не получившим ее в связи с перемещениями по службе или с убытием из состава ВС СССР, командирами частей, соединений, начальниками учреждений, заведений выдавались соответствующие справки. По этим справкам вручение медали производилось по новому месту службы награжденных или в военкоматах по месту жительства.

В случае утраты медали или удостоверения к ней дубликаты медалей и удостоверений награжденному не выдавались. В этом случае награжденный имел право на ношение планки с лентой медали.

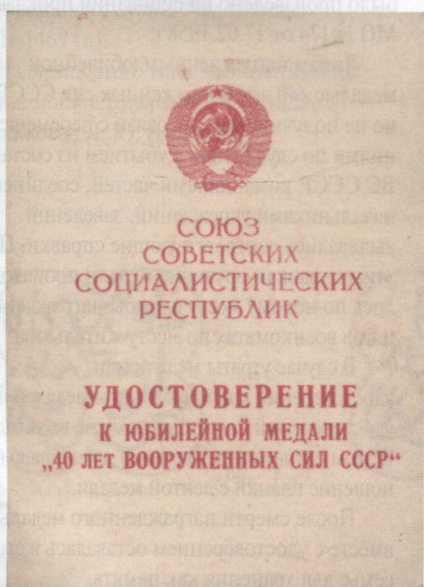
После смерти награжденного медаль вместе с удостоверением оставалась в его семье для хранения как память.

1-й тип

2-й тип

Хронология вручения юбилейной медали «40 лет Вооруженных сил СССР»

Дата вручения	Воинское звание	Ф. И. О. награжденного
22.02.1958	Генерал Армии	Антонов Алексей Иннокентьевич
22.02.1958	Маршал Советского Союза	Буденный Семен Михайлович
22.02.1958	Маршал Артиллерии	Неделин Митрофан Иванович
22.02.1958	Генерал-полковник	Переверткин Семен Никифорович
22.02.1958	Маршал Советского Союза	Соколовский Василий Данилович
28.02.1958	Генерал Армии	Захаров Матвей Васильевич
28.02.1958	Генерал Армии	Петров Иван Ефимович
28.02.1958	Генерал-лейтенант авиации	Рытов Андрей Герасимович
08.04.1958	1-й Секретарь ЦК КП Латвии	Калеберзин Ян Эдуардович
28.04.1958	Генерал-лейтенант инженерных войск	Железных Владимир Иванович
28.04.1958	Генерал-майор авиации	Кожедуб Иван Никитович
28.04.1958	Вице-адмирал	Холостяков Георгий Никитич
29.04.1958	Подполковник	Клевцов Алексей Андреевич
30.04.1958	Генерал-полковник	Гусев Николай Иванович
05.05.1958	Генерал-полковник танковых войск	Новиков Николай Александрович
05.05.1958	Контр-адмирал	Петрищев Николай Андреевич
24.06.1958	Старший лейтенант медицинской службы	Киян Владимир Яковлевич
16.07.1958	Старший лейтенант	Антриенко Валентин Яковлевич
21.07.1958	Полковник	Дозорцев Федор Иванович
25.07.1958	Полковник	Черных Митрофан Ефимович
04.09.1958	Капитан	Выговский Александр Федотович
05.09.1958	Подполковник	Цыганков Георгий Васильевич
27.09.1958	Сержант	Труханов Леонид Петрович
03.10.1958	Старший лейтенант	Грудина Зиновий Михайлович
29.10.1958	Капитан	Иванов Лев Александрович
05.11.1958	Генерал-майор	Омельчук Федор Ефимович
29.11.1958	Полковник	Лавриненко Николай Васильевич
30.12.1958	Полковник	Козацкий Павел Семенович
31.12.1958	Полковник	Рожепа Иван Григорьевич
22.02.1959	Генерал-полковник	Виноградов Василий Иванович

Анализируя архивные материалы, вручение медали начали проводить с 22 февраля 1958 г.

Хочется так же отметить, что, воспользовавшись 40-летним юбилеем Советских Вооруженных сил, Председатель Президиума Верховного Совета СССР Маршал Советского Союза К. Е. Ворошилов облагодетельствовал своих старых друзей конников – Маршала Советского Союза С. М. Буденного и генерал-полковника в отставке О. И. Городовикова, сделав их Героями Советского Союза. Как было указано в Указах Президиума ВС СССР от 1 февраля и 10 марта 1958 г. соответственно: «За выдающиеся заслуги в деле создания Вооруженных сил СССР и защиты Советского государства от врагов нашей Родины и проявленный при этом героизм».

Медаль Золотая Звезда № 10827 и орден Ленина № 348750 были вручены С. М. Буденному в Кремле 21 февраля 1958 г.

Медаль Золотая Звезда № 10826 и орден Ленина № 371639 были вручены О. И. Городовикову в Кремле 24 марта 1958 г.

Список литературы.

1. Сборник Законов СССР и Указов Президиума Верховного Совета СССР 1938-1967, том 2. – М., 1968.
2. Богданович В. А., Головенко И. П. Награды Родины. Том 2. – М., 1981.
3. Шишков С. С., Музалевский М. В. Ордена и медали СССР. Том 2. – Владивосток, 2000.
4. Володин А., Мерлей Н. Медали СССР. – СПб: Печатный двор, 1997.
5. Paul McDaniel & Paul J. Schize. The Comprehensive Guide to Soviet orders and medals. –Virginia, 1997.

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

1 рубль

50 років ООН
 Ø38,61 мм. Мідно-нікелевий сплав, 28,2 г. Гурт рифлений
 1996 40.000 Улс. 100,0

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 28,3 г. Гурт рифлений
 1996 20.000 Proof 650,0

Ø 22,00 мм. Золото 917-ї проби, 28,3 г. Гурт рифлений
 1996 5.000 Proof 10.000,0

Білорусь олімпійська (кільця)
 Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений
 1996 5.000 Улс. 75,0

Білорусь олімпійська (стрічка)
 Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений
 1996 5.000 Улс. 75,0

День незалежності республіки Білорусь
 Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений
 1997 5.000 Улс. 80,0

Білорусь олімпійська (лижі)
 Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений
 1997 5.000 Улс. 75,0

Білорусь олімпійська (хокей)
 Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений
 1997 5.000 Улс. 75,0

Білорусь олімпійська (біг з перешкодами)
 Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений
 1998 5.000 Улс. 75,0

**Максим Загребя (Київ)
 Сергій Яценко (Суми)
 Лех (Мінськ)**

Мірський замок
 Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений
 1998 2.000 P-like 350,0

Міста Білорусі. Полоцьк
 Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений
 1998 2.000 P-like 400,0

Адам Міцкевич
 Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений
 1998 2.000 P-like 1000,0

Помилка в даті смерті – 1854, замість 1855
 1998 2 шт. P-like RARE

Михась Лінько
 Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений
 1999 1.000 P-like 1.500,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

Гліб Глебав

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

1999 1.000 P-like 1.500,0

2000 років Христіянства (Православ'я)

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

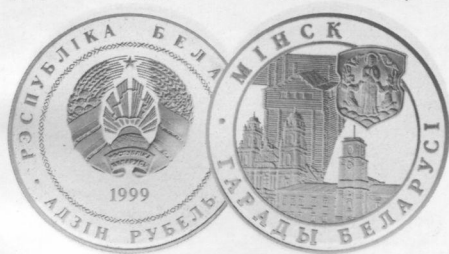
1999 10.000 P-like 200,0

2000 років Христіянства (Католицизм)

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

1999 10.000 P-like 200,0

Міста Біларусі. Мінськ

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

1999 2.000 P-like 400,0

Борисоглібська церква в Гродно

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

1999 2.000 P-like 300,0

Церква в Сінковічах

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2000 2.000 P-like 300,0

Міста Біларусі. Віцебськ

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2000 2.000 P-like 350,0

Ефрасіяна Полацкая. 900 років

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2001 2.000 P-like 300,0

Біловезька Пушча. Зубр

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2001 5.000 P-like 150,0

Кам'янецкая вежа

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2001 2.000 P-like 200,0

Зімова Олімпіада 2002. Фрістайл

Ø28,75мм. Мідно-нікелевий сплав, 12,7 г. Гурт рифлений

2001 2.000 P-like 200,0

Янко Купала

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2002 2.000 P-like 150,0

Якуб Колас

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 15,1 г. Гурт рифлений

2002 2.000 P-like 150,0

Ігнат Дамейко

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2002 2.000 P-like 200,0

Березинський біосферний заповідник. Бобер

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2002 5.000 P-like 100,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

80 років Білоруському банку

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2002 10.000 P-like 100,0

Прип'ятський національний парк. Журавель

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2004 5.000 P-like 75,0

Міста Білорусі. Могильов

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2004 2.000 P-like 150,0

Вільна боротьба

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2003 5.000 P-like 100,0

Брестська фортеця

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 16,0 г. Гурт рифлений

2004 5.000 P-like 55,0

Замок Радзевилів у Несвіж

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2004 2.000 P-like 110,0

Спасо-Преображенська церква у Полоцку

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2003 2.000 P-like 150,0

60 років визволення Білорусі (пам'ять)

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 16,0 г. Гурт рифлений

2004 3.000 P-like 55,0

Академічна гребля

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2004 3.000 P-like 75,0

Нарачанський національний парк. Лебідь

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2003 5.000 P-like 100,0

60 років визволення Білорусі (партизани)

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 16,0 г. Гурт рифлений

2004 3.000 P-like 55,0

Купала

Ø33 мм. Оксидований мідно-нікелевий сплав, 16,00 г. Гурт рифлений

2004 5.000 P-like 100,0

Національний парк "Браслаўські озера". Чайка

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2003 5.000 P-like 100,0

60 років визволення Білорусі (воїн)

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 16,0 г. Гурт рифлений

2004 3.000 P-like 55,0

Коляда

Ø33 мм. Оксидований мідно-нікелевий сплав, 16,00 г. Гурт рифлений

2004 5.000 P-like 75,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

Перемога. 60 років

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 15,8 г. Гурт рифлений

2005 2.000 P-like 65,0

Великдень

Ø33 мм. Оксидований мідно-нікелевий сплав, 16,00 г. Гурт рифлений

2005 5.000 Unc. 75,0

Багач

Ø33 мм. Оксидований мідно-нікелевий сплав, 16,00 г. Гурт рифлений

2005 5.000 Unc. 75,0

Фарні касцьол у Несвяжу

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2005 2.000 P-like 150,0

Всеслав Полацкiй

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 15,6 г. Гуртовий напис

2005 5.000 P-like 50,0

Теніс

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 16,2 г. Гурт рифлений

2005 5.000 P-like 50,0

Міста Білорусі. Гродно

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2005 2.000 P-like 150,0

Міста Білорусі. Брест

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2005 2.000 P-like 150,0

Війкавіськ. 1000 років

Ø32 мм. Мідно-нікелевий сплав, 13,2 г. Гурт рифлений

2005 2.000 P-like 150,0

Бородата сова

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис

2005 5.000 P-like 75,0

Семуха

Ø33 мм. Оксидований мідно-нікелевий сплав, 16,00 г. Гурт рифлений

2006 5.000 P-like 75,0

Міста Білорусі. Гомель

Ø33 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гурт рифлений

2006 2.000 P-like 250,0

Норка європейська

Ø35 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис

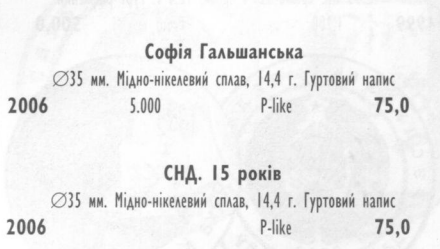
2006 5.000 P-like 75,0

Весіля

Ø35 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис

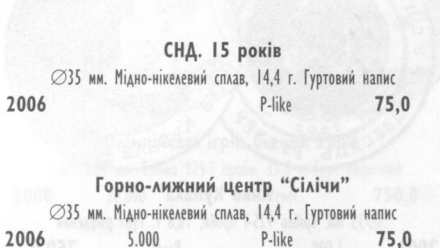
2006 5.000 P-like 75,0

Софія Гальшанська

Ø35 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис

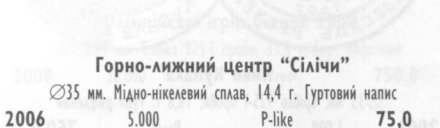
2006 5.000 P-like 75,0

СНД. 15 років

Ø35 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис

2006 5.000 P-like 75,0

Горно-ліжний центр "Сілічі"

Ø35 мм. Мідно-нікелевий сплав, 14,4 г. Гуртовий напис

2006 5.000 P-like 75,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна

10 рублів

Адам Міцкевич

1998 2.000 Proof 500,0

Помика в даті смерті — 1854, замість 1855

1998 99 Proof RARE

Михась Лінько

1999 1.200 Proof 500,0

Гліб Глебов

1999 1.200 Proof 500,0

Янко Купала

2002 1.000 Proof 750,0

Рік Тираж Якість Ціна

Якуб Колас

2002 1.000 Proof 750,0

Білоруський балет

2006 1.000 Proof 300,0

20 рублів

Білорусь олімпійська (кільця)

1996 1.000 Proof 1.350,0

Білорусь олімпійська (стрічка)

1996 1.000 Proof 1.350,0

Рік Тираж Якість Ціна

День незалежності республіки Білорусь

1997 1.000 Proof 200,0

Договір про утворення спільності Росія – Білорусь

1997 5.000 Proof 300,0

Білорусь олімпійська (лижі)

1997 1.000 Proof 1.250,0

Білорусь олімпійська (хокей)

1997 1.000 Proof 1.250,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

Банківська система. 75 років

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 31,1 г. Гурт рифлений

1997 2.000 Proof 1.250,0

Фінансова система. 80 років

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1998 1.000 Proof 2.000,0

2000 років Християнству (Католіцизму)

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1999 5.000 Proof 500,0

Мірський замок

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1998 2.000 Proof 750,0

Міста Білорусі. Мінськ

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1999 2.000 Proof 750,0

Міста Білорусі. Віцебськ

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2000 2.000 Proof 550,0

Міста Білорусі. Полоцьк

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1998 2.000 Proof 550,0

Борисоглібська церква у Гродно

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1999 2.000 Proof 500,0

Церква в Сінковичах

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2000 2.000 Proof 400,0

Білорусь олімпійська (біг з перешкодами)

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 31,1 г. Гурт рифлений

1998 1.000 Proof 1.000,0

2000 років Християнству (Православ'є)

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

1999 5.000 Proof 600,0

Олімпійські ігри. Сідней 2000

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2000 20.000 Proof 750,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна

Фрасінія Полоцька. 900 років
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г, позолота. Гурт рифлений
 2001 2.000 Proof 1.500,0

Рік Тираж Якість Ціна

Олімпійські ігри 2002. Фрістайл
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2002 2.000 Proof 400,0

Рік Тираж Якість Ціна

Футбол 2006. Чемпіонат світу
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 24,2 г. Гурт рифлений
 2002 25.000 Proof 250,0

Біловезька Пуща. Зубр
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2001 2.000 Proof 750,0

Бурій ведмідь
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 28,3 г. Гурт рифлений
 2002 5.000 Proof 400,0

Ігнат Дамейко
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,8 г. Гурт рифлений
 2002 1.000 Proof 1.500,0

Кам'янецька вежа
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2001 2.000 Proof 400,0

Березинський біосферний заповідник. Бобер
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2002 2.000 Proof 500,0

Нарачанський національний парк. Лебідь-шипун
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2003 2.000 Proof 750,0

Олімпійські ігри 2002. Біатлон
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2001 15.000 Proof 150,0

80 років білоруському банку
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2002 1.000 Proof 1.000,0

Національний парк "Браслаўські озера". Чайка-кликун
 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений
 2003 2.000 Proof 400,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

Спасо-Преображенська церква в Полоцьку

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2003 2.000 Proof 400,0

Профспілковому руху Білорусі 100 років

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

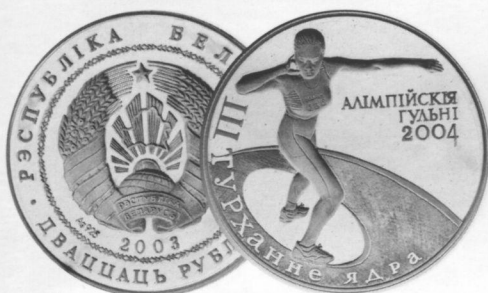
2004 1.500 Proof 750,0

Бреська фортеця

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений.

На аверсі емалево покриття
2004 3.000 Proof 300,0

Олімпійські ігри 2006. Штовхання ядра

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 24,2 г. Гурт рифлений

2003 25.000 Proof 150,0

Міста Білорусі. Могільов

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2004 2.000 Proof 400,0

60 років визволення Білорусі (пам'ять)

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений.

На аверсі емалево покриття
2004 2.000 Proof 200,0

Олімпійські ігри 2006. Вільна боротьба

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2003 3.000 Proof 200,0

Купала

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 33,7 г. Гурт рифлений

2004 3.000 Proof 1000,0

60 років визволення Білорусі (партизани)

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений.

На аверсі емалево покриття
2004 2.000 Proof 200,0

Олімпійські ігри 2006. Академічна гребля

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2004 3.000 Proof 200,0

Коляда

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 33,7 г. Гурт рифлений

2004 5.000 Proof 400,0

60 років визволення Білорусі (війн)

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений.

На аверсі емалево покриття
2004 2.000 Proof 200,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

Замок Радзевілів у Несвіжy

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2004 2.000 Proof 450,0

Вайкавіськ – 1000 років

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2005 2.000 Proof 350,0

Теніс

Ø39 мм. Срібло 925-ї проби, 34,0 г. Гурт рифлений

2005 7.000 Proof 150,0

Прып'ятскі нацыянальны парк. Журавель

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2004 2.000 Proof 300,0

Велікдзень

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 33,7 г. Гурт рифлений

2005 5.000 Proof 350,0

Сніжна королева

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 28,7 г. Гурт гладкий

2005 20.000 Proof 200,0

Бородата сова

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гуртовий напис

2005 5.000 Proof 200,0

Багач

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 33,7 г. Гурт рифлений

2004 5.000 Proof 350,0

Маленький принц

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 28,7 г. Гурт гладкий

2005 20.000 Proof 200,0

Костел Фарны у Несвіжy

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений

2005 2.000 Proof 350,0

Хокей

Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 28,3 г. Гурт рифлений

2005 15.000 Proof 150,0

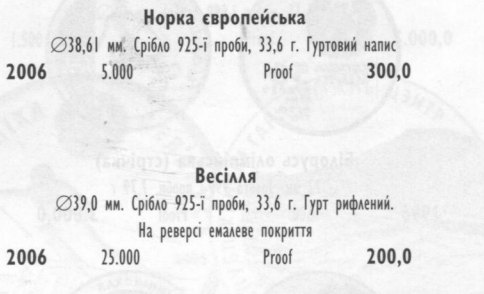

Кам'яна квітка

Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 28,7 г. Гурт гладкий

2005 20.000 Proof 200,0

Монети Білорусі 1996—2006

Рік	Тираж	Якість	Ціна	Рік	Тираж	Якість	Ціна	Рік	Тираж	Якість	Ціна
2005	20.000	Proof	200,0	2005	5.000	Proof	200,0	2006	2.000	Proof	1.250,0
											
<p>Симон-Музыка Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 28,7 г. Гурт гладкий</p>			<p>Веслав Полацький Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гуртовий напис</p>			<p>Міста Білорусі. Гомель Ø39,0 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гуртовий напис</p>					
2005	12.000	Proof	200,0	2006	50.000	Proof	200,0	2006	5.000	Proof	300,0
											
<p>1945-2005 Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений. На аверсі емалеве покриття</p>			<p>2006 Чемпіонат Світу. Німеччина Ø38,6 мм. Срібло 925-ї проби, 25,0 г. Гурт рифлений</p>			<p>Норка європейська Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гуртовий напис</p>					
2005	2.000	Proof	200,0	2006	25.000	Proof	200,0	2006	5.000	Proof	300,0
											
<p>Міста Білорусі. Гродно Ø38,61 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений</p>			<p>Дванадцять місяців Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 28,7 г. Гурт гладкий</p>			<p>Софія Гальшанська Ø39,0 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений</p>					
2005	2.000	Proof	500,0	2006	20.000	Proof	200,0	2006	5.000	Proof	200,0
											
<p>Міста Білорусі. Брест Ø39,0 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений</p>			<p>Семуха Ø38,61 мм. Оксидоване срібло 925-ї проби, циркон, 28,7 г. Гурт гладкий</p>			<p>СНД. 15 років Ø39,0 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений. На реверсі емалеве покриття</p>					
2005	2.000	Proof	400,0	2006	5.000	Proof	300,0	2006	5.000	Proof	200,0
<p>Горно-лижний центр "Сілічі" Ø39,0 мм. Срібло 925-ї проби, 33,6 г. Гурт рифлений</p>											

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна Рік Тираж Якість Ціна

50 рублів

Білорусь олімпійська (кільца)

Ø22 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

1996 500 Proof 3.000,0

Білорусь олімпійська (стрічка)

Ø22 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

1996 500 Proof 3.000,0

Білорусь олімпійська (лижі)

Ø22 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

1997 500 Proof 3.000,0

Білорусь олімпійська (хоккей)

Ø22 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

1997 500 Proof 3.000,0

Білорусь олімпійська (біг з перешкодами)

Ø22 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

1998 500 Proof 3.000,0

Лис

Ø25 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

Очі лисиці з діамантів. Гурт рифлений

2002 2.000 Proof 5.000,0

Перемога. 60 років

Ø50 мм. Срібло 925-ї проби, 67,2 г. Гурт рифлений

2005 2.000 Proof 400,0

Сокол-сапсан

Ø25 мм. Золото 999-ї проби, 7,79 г

Око сокола – діамант. Гурт рифлений

2006 2.000 Proof 4.000,0

Безінський біосферний заповідник. Бобер

Ø21,0 мм. Золото 900-ї проби, 8,0 г. Гурт рифлений

2006 3.000 Proof 1.350,0

Національний парк "Браслаўскі озера". Чайка-кликун

Ø21,0 мм. Золото 900-ї проби, 8,0 г. Гурт рифлений

2006 3.000 Proof 1.350,0

Нарачанський національний парк. Лебідь-шипун

Ø21,0 мм. Золото 900-ї проби, 8,0 г. Гурт рифлений

2006 3.000 Proof 1.350,0

Біловезька Пуща. Зуб

Ø21,0 мм. Золото 900-ї проби, 8,0 г. Гурт рифлений

2006 3.000 Proof 1.350,0

Прип'ятський національний парк. Журавель

Ø21,0 мм. Золото 900-ї проби, 8,0 г. Гурт рифлений

2006 3.000 Proof 1.350,0

Монети Білорусі 1996–2006

Рік Тираж Якість Ціна

OBMIH OBMEN EXCHANGE

100 рублів

Білоруський балет

Ø64 мм. Срібло 925-ї проби, 168,10 г

2003 1.000 Proof 3.000,0

200 рублів

Білоруський балет

Ø40 мм. Золото 999-ї проби, 31,1 г

2005 1.500 Proof 5.000,0

Горно-лижний центр "Сілічы"

Ø40 мм. Золото 999-ї проби, 31,1 г

2006 Proof 5.000,0

1000 рублів

Афінські олімпійські ігри, 2004

Ø100 мм. Срібло 999-ї проби, 1000,00 г

1999 650 Proof 7.500,0

Бажаючи опублікувати своє оголошення про купівлю – продаж – обмін колекційного матеріалу необхідно надіслати на адресу редакції текст (не більш як 200 знаків) на «ТАЛОНІ ОГОЛОШЕНЬ». За цієї умови публікується безкоштовно.

Желающим опубликовать своё объявление о купле – продаже – обмене коллекционного материала необходимо прислать в адрес редакции текст (до 200 знаков) на «ТАЛОНЕ ОБЪЯВЛЕНИЙ», который дает право на бесплатную публикацию.

Anybody, who wants to publish an advertisement about purchase–sale–change of collection items, has to send a text on «ADVERTISEMENT COUPON» (up to 200 signs) in the address of the editorial board. The coupon gives a right of free publication.

Diejenigen, die ihre Anzeigen ueber den Ein–und Verkauf, Austausch von Sammlungen zu veroeffentlichen wuenschen, haben an die Adresse der Redaction einen Text (bis zu 200 Zeichen) auf dem ANZEIGE–TALON zukommen zu lassen, der Ihnen das Recht auf die unentgeltliche Veroeffentlichung gibt.

КУПЛЮ · BUY · ANKAUF

Куплю «Одну Волю» Андрэаудського Фестивалю в Гуляй-Полі 23–24 серпня 2006 р. Малахов Сергій Володимирович, с. Жовтнєве, Харківська обл., 62415.

Куплю-обменяю марки, конверты, почтовые карточки с оригинальной маркой СССР; марки Украины в листах; банкноты, монеты всех стран, награды и наградные знаки СССР. Отвечу на все письма. Жильцов В. Н., а/я 233, Борислав, Львовская обл., 82300. Тел. 032 48 512 75 (после 20.00).

Куплю печати церквей (кирх) немцев-поселенцев Юга Украины XIX-XX вв. Тел. (066) 298 32 37.

Куплю, обмінюю, продам: банкноти України 1917–1920 рр., 1942 р. – Рівне, 1991–1996 рр., «кологоспні гроші», монети, поштові марки України, конверти, листівки (1991–2002 рр.). I offer all Ukrainian stamps, covers, cards, bones, «collective-farm» paper moneys. Любомир Шафран, а/с 225, Кам'янець-Подільський, 32313, Україна.

Коллекционную бони України (загальнодержавні, місцеві, «кологоспні», а також українські жетони різноманітного функціонального призначення. Чекаю пропозицій. Власик Олександр М., вул. Корецька, 107, Березне, Рівненської обл., 43600. тел. (097) 379 53 55.

Науковану нашивку (шеврон) УМВС областей України, військових комісаріатів областей. Смірнов Петро Андрійович, пров. Партизанський 11/3, м. Славута, Хмельницька обл., 30000. Тел. (03842) 246-79; 8 097 5649363.

Автографы председателей НБУ: В. Матвиенко, В. Гетьмана, С. Тигипко, В. Ющенко, В. Стецьмаха; золотую монету України «ОРАНТА» 500 грн. Саинский Николай Андреевич, ул. Ленина, 26, кв. 16, пгт. Куйбышево, Запорожская обл., 71001.

Звезды к иностранным орденам, звезды с орденами в комплекте, фотографии иностранных правителей, военачальников в мундирах с орденами. Донецк, тел. (062) 335 2556.

Шукаю матеріал «Шевченкіана», монети, бони, чеки, «картки споживача», провізорії, «кологоспні гроші», марки України. Жетони «Гетьмана». Монети та банкноти колишніх республік СРСР та слов'янських країн. Пропоную: літературу, монети, марки, бони з усього світу. Сергій Гніп, Садовий проїзд, 16-34, Харків, 61100, E-mail: serhij@europa.com

Куплю старі, до 1939 р., поштові листівки за ціною 50–100 гривень з видами м. Городенки, с. Раківець, с. Чернолиця, с. Клишківців. Олександр, Київ, тел. (044) 4504637, після 20 год.

Медаль за успешное окончание школы, значок депутата Верховного Совета СССР, Украины. Тел. (06262) 33 493. slavnik@pisem.net

Кольорові діалозитиви (слайди) або кольорові фотографії державних паперових грошей України 1917–1920 рр., Радянської Української республіки 1919 р. (у відмінній якості). Маю на обмін бони і монети Росії, СРСР, Польщі.

Петро Кравчук, смт Любешів, Волинська обл., 42200.

Куплю або обмінюю: банкноти України 1917–1919 рр., Луцької міської управи 1917–1920 рр., бон «Панство г. Горохов» 1861 р., бони Росії. Чекаю конкретних пропозицій. Петро Кравчук, смт Любешів, Волинська обл., 44200

ПРОДАМ · SALE · VERKAUF

Продаю в Украине, по просьбе автора, самый полный каталог разновидностей монет СССР и РФ – Я. Адрианов «МОНЕТЫ СОВЕТСКОГО ГОСУДАРСТВА И СОВРЕМЕННОЙ РОССИИ», Пермь, 2005, формат А-4, 256 стр. Цена с доставкой – 280,- грн. Тел. 8-095-389-53-68, Роман Мирошниченко, а/я 6238, Донецк, 83114.

Продам древние китайские монеты династии «Северная Сун» (960 – 1127 гг.), около 2000 шт. Не считая мелких разновидностей (которых очень много) – около тридцати разновидностей по почеркам. Желательно оптом. Комаров Д. В. Главпочтамт до востребования, Благовещенск, Амурская обл., 675000, Россия.

Продам реставраторам фотометр ФМ65, 1961 г., новый, полный комплект. Назначение – цветовые измерения белизны, прозрачности и блеска бумаги, ткани. Сравнительный микроскоп. Онкиненко Павел, с. Герасовка, Марковский р-н, Луганская обл., 92413. Тел. (066) 800 27 66.

Продаю серебряные монеты Молдавии и Приднестровья. Владимир. E-mail: vlad367@mail.ru. Тел. +373 22 537 963.

Пропоную каталоги по нумізматиці зарубіжних видань: Krause, Schoen, Pick, та інші; а також по українським бонам та монетам. Попель Аркадій. А/С 100, Львів, 79000. Тел. 8 067 395 00 89.

Продаются целиком коллекция монет современной Российской Федерации (включая монеты из драгоценных металлов), зарубежных стран. Тел. (067) 465 9998 Виталий.

Продаю, обмінюю: банкноти України 1991–1996 рр. «кологоспні гроші»; сучасні поштові марки, різні конверти і листівки України 1991–2003 рр. Відповім усім!

I offer all Ukrainian stamps 1991-2003 years, covers bones, «collective-farm» paper moneys. Answer all!

Любомир Шафран, а/с 225, Кам'янець-Подільський, 32331, Україна

Автор продає свій каталог «Монети України 1992–2004 рр.» Класифіковано всі відомі обігові, пробні, браковані та ювілейні монети. 818 позицій, формат А5, 80 стор. 20 г. Власюк Олександр Миколайович. Вул. Корецька, 107. Березне, Рівненської обл. 34600.

Автор «Каталога монет СССР с 1921 по 1991 гг. (из обращения и в наборах Госбанка СССР)», Славянск, «Печатный двор», 2002 г., 290 стр.; вышлет свою книгу. Каталог содержит описание разновидностей штемпелей в виде таблиц, указаны степени редкости. Цена 35 грн. (для России 250 руб.). Дмитрий Тимажинский, а/я 6238, Донецк, 83114.

Продам каталоги Краузе, Рика, Шона и др. На CD-дисках. Тел.: (0612) 131 921, (066) 783 06 03, (066) 108 77 49.

Предлагаю более 100 компакт-дискос с военно-исторической зарубежной литературой и периодикой. Плоткин Г. А. пр. Вернадского, 89, 315, Москва, 119526, Россия. Plotkin@msk.net.ru

Автор вышлет наложенным платежом за 20 грн. свой каталог «Бумажные деньги, ходившие на Украине» 1991 г., формат А5, 200 стр., без иллюстраций, тираж 2000 экз. Приведены выпуски Украины, других государств, различных организаций. Дана относительная оценка редкости. Бадаев А. С. пр. Перемоги, 121, кв. 6, Чернигов, 14038, тел. 136-871.

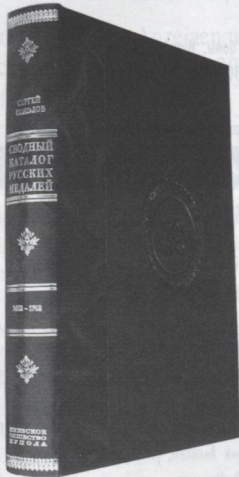
Автор вышлет наложенным платежом за 25 грн. свой каталог «Монеты стран мира» 1991 г., формат А5, 300 стр., без иллюстраций, тираж 2000 экз. Приведены обиходные монеты XX века (кроме редких). Описаны изображения. Дана относительная оценка редкости. Бадаев А. С. пр. Перемоги, 121, кв. 6, Чернигов, 14038, тел. 136-871.

Автор вышлет наложенным платежом за 70 грн. свой каталог «Деньги стран Европы в XX веке» 2002 г., формат А4, 340 стр., без иллюстраций, тираж 200 экз. На 5000 ил. Показаны и описаны гербы и карты 53 стран, обиходные монеты и боны. Дана оценка в долларах США. Бадаев А. С. пр. Перемоги, 121, кв. 6, Чернигов, 14038, тел. 136-871.

Усі зазначені книжки можна отримати поштою, надіславши поштовий переказ на адресу редакції журналу: Максим Загребя, а/с 43, Київ, 02147, Україна.
Не забудьте в графі поштового переказу «Для письмового повідомлення» повідомити зворотню адресу, прізвище автора та назву книги.
Пропозиція дійсна до 15 лютого 2007 р.

Сергей Соколов

СВОДНЫЙ КАТАЛОГ РУССКИХ МЕДАЛЕЙ 1462–1762 гг. Том I

Київ, 2005 г.
Формат 210×290 мм,
твердый переплет, 500 с.,
тираж 1000 экз.,
в том числе 100 экз. в подарочных
полукожаных переплетах.

Каталог, представленный вниманию читателей, является первой, после трудов Ю. Б. Иверсена, попыткой систематизировать медали России.

Каталог готовился на протяжении десятка лет и был практически закончен к 2000 г.

В процессе работы накоплен значительный документальный материал, изучено большинство публикаций по медальерному искусству последних двух столетий. Работа над каталогом продолжается. В очередном томе публикуются медали портретной и исторической серий, а так же медали царствования императрицы Екатерины II. Отдельные главы первого и второго томов публиковались в журнале «Нумизматика и фалеристика».

Цены – в долларах США, ссылки на аукционы Европы, России, США.
На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
В ледериновом переплете по Украине – 265,- грн
России и СНГ – 2.500 руб.
В кожаном переплете по Украине – 375,- грн.
России и СНГ – 3.500,- руб.

Владимир Лазаренко
ИСТОРИЯ СОВЕТСКОГО ГОСУДАРСТВА, ОТРАЖЕННАЯ В НАГРАДНОЙ МЕДАЛИ

Київ, 2001 г.
Формат 112×144 мм,
мягкий переплет, 64 с.,
тираж 1000 экз.
Хронологические таблицы даты награждения и вручения медалей СССР. Цветные вкладки с изображениями медалей, колодок и лент к медалям, наградных документов.
Научно-методическое издание.
На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
По Украине – 32,- грн.

А. Д. Войнович, В. Д. Доценко А. Д. Войнович, В. Д. Доценко

РОССИЙСКИЙ ИМПЕРАТОРСКИЙ ФЛОТ В ЗНАКАХ И ЖЕТОНАХ

Санкт-Петербург, 2002 г.
Формат 172×240 мм, твердый переплет, 208 с., тираж 900 экз.

Цветные иллюстрации и описание 261 знаков, жетонов и медалей императорского флота, а также рассказы о событиях и людях стоящих за ними.
На русском языке.

Цена с пересылкой по почте:
По Украине – 305,- грн.

ДОПОЛНЕНИЕ И ПРИЛОЖЕНИЕ К КНИГЕ «РОССИЙСКИЙ ИМПЕРАТОРСКИЙ ФЛОТ В ЗНАКАХ И ЖЕТОНАХ»

Санкт-Петербург, 2004 г.
Формат 155×235 мм,
мягкий переплет, 16 с.,

Цветные иллюстрации и описание 8 знаков не вошедших в книгу.
Таблица с ценами на знаки и жетоны в долларах США.
На русском языке.

Какарко В. И., Шталенков И. Н.

МОНЕТЫ ВЕЛИКОГО КНЯЖЕСТВА ЛИТОВСКОГО 1492 – 1707

Минск, 2005 г.
Формат 160×212 мм,
мягкий переплет, 80 с.,
тираж 200 экз.

Книга содержит описание всех известных типов монет Великого княжества Литовского, выпущенных в 1492–1707 гг. монеты в каталоге расположены хронологически – по периодам правления великих князей литовских, по номиналам, типам, годам чеканки.

Указаны степень редкости монет и их оценочная стоимость в четырех степенях сохранности. Приведены научное описание и 103 монетных типов, состоящих из 440 основных разновидностей монет. В каталоге представлены иллюстрации 154 монет в натуральную величину.

На русском языке
Цены в долларах США.

Цена с пересылкой по почте:
По Украине – 65,- грн.
Россия и СНГ – 550,- руб.

НЕ ПРОПУСТИТЕ СОБЫТИЕ ГОДА! МОНЕТЫ И НАГРАДЫ РОССИИ

THE NEW YORK SALE
AUCTION XV

Thursday, January 11, 2007

Rare Russian Coins and Medals

Baldwin's Auctions Ltd. London Dmitry Markov Coins & Medals New York M & M Numismatics Ltd. Washington, DC

THE NEW YORK SALE
AUCTION XVI

Thursday, January 11, 2007

Russian Orders, Medals and Badges

Baldwin's Auctions Ltd. London Dmitry Markov Coins & Medals New York M & M Numismatics Ltd. Washington, DC

The New York Sales XV and XVI

Waldorf Astoria Hotel, 301 Park Avenue, New York
11 Января 2007 г.

Baldwin's Auction Ltd.
11 Adelphi Terrace
London, WC2N 6JB, UK
Tel.: 44 20 7930 9808
Fax: 44 20 7930 9450
e-mail: auctions@baldwin.sh
www.baldwin.sh

Dmitry Markov Coins & Medals
P. O. Box 950
New York, NY 10272, USA
Tel: 1 908 470 2828
Fax: 1 908 470 0088
e-mail: markov@banet.net
www.russian-coins.net www.russian-medals.net

M & M Numismatics Ltd.
P.O. Box 65908
Washington, DC, 20035
Tel: 1 202 833 3770
Fax: 1 202 429 5275
www.TheNewYorkSale.com

НУМІЗМАТИКА ФАЛЕРИСТИКА

INTERNATIONAL COIN TREND MAGAZINE

НУМІЗМАТИКА ФАЛЕРИСТИКА

INTERNATIONAL COIN TREND MAGAZINE

Журнали можна отримати поштою, надіславши поштовий переказ на адресу редакції:

Максим Загребя, А.С. 43, Київ, 02147

Пропозиція дійсна до 15 лютого 2007 р.

Наявність журналів в редакції та вартість з пересилкою рекомендованою бандероллю.			По Україні		По Росії та СНД	
			Ціна за один номер	Ціна за річний комплект	Ціна за один номер	Ціна за річний комплект
1	1998	№ - 2, 3, 4	15,0 грн	57,0 грн	140,0 руб	500,0 руб
2	1999	№ - 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
3	2000	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
4	2001	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
5	2002	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
6	2003	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
7	2004	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
8	2005	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
9	2006	№ 1, 2, 3, 4		57,0 грн		500,0 руб
10	2 будь-яких номери, вказаних в п. 1-9		Знижки	30,0 грн		265,0 руб
11	3 будь-яких номери, вказаних в п. 1-9		Дійсні, тільки за умови одночасної купівлі	43,0 грн		380,0 руб
12	6 будь-яких номерів, вказаних в п. 1-9			85,0 грн		750,0 руб
13	10 будь-яких номерів, вказаних в п. 1-9			140,0 грн		1235,0 руб
14	20 будь-яких номерів, вказаних в п. 1-9			275,0 грн		2425,0 руб
15	1997-2001	Комплект, 20 журналів		275,0 грн		2425,0 руб
16	1997-2001	Ювілейна підшивка з 20 журналів (шкіряне оправлення, гальванопластика)		650,0 грн		5725,0 руб
17	1997-2002	Комплект, 24 журнали		330,0 грн		2900,0 руб
18	1997-2003	Комплект, 28 журналів		385,0 грн		3390,0 руб
19	1997-2004	Комплект, 32 журнали		435,0 грн		3830,0 руб
20	1997-2005	Комплект, 36 журнали		490,0 грн		4300,0 руб
21	1997-2006	Комплект, 40 журналів		540,0 грн		4750,0 руб

Не забудьте зазначити у поштовому переказі «Для письмового повідомлення», які саме номери журналу Ви бажаєте отримати та зворотню адресу.

Журнал також можна придбати:
в США - Dmitry Markov, «Coins & Medals», P. O. Box 950, New York, N.Y., 10272
в Израїлі - Сергей Сорока, irina59@012.net.il, тел. +972 55 70 50 49

Файли (230x298 мм)

Файл	№ п/п	Кількість ячеек	Розмір ячеек мм	Ціна з відправленням поштою
ДЛЯ МОНЕТ	A3	12 (3x4)	67x72	5 шт. у будь-якій комплектації - 50 грн 10 шт. у будь-якій комплектації - 95 грн 20 шт. у будь-якій комплектації - 180 грн
	A4	24 (4x6)	50x47	
	A5	35 (5x7)	40x40	
	A6	48 (6x8)	32x34	
	A7	70 (7x10)	27x27	
	A8	96 (8x12)	25x23	
	A9	117 (9x13)	20x20	
ДЛЯ БАНКНОТ	B1	1	203x294	
	B2	2	203x145	
	B3	3	203x97	
	B4	4	203x70	

Не забудьте зазначити у талоні поштового переказу порядковий номер та кількість.

VOVA 3110
FREE

ИЛЛЕКС 48409

E-mail: numismat@i.kiev.ua
www.numismatics.kiev.ua

A

NE